

De toestand in Mexico. — Hoe men vroeger lastige krankzinnigen opborg. Het Arbeidscongres te Washington. — Verschijnselen aan den hemel.

No. 24

(50)

10 Dec.
1919.

AFZONDER-
LIJKE
NUMMERS
20 CENT

Panorama

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ LEIDEN

PRIJS
PER
KWARTAAL
f 2.25

DE WONINGNOOD TE AMSTERDAM

Hoe nijpend het gebrek aan woningen te Amsterdam is, toonen bovenstaande foto's. Ze geven een kijkje in de Woonwagenkolonie, die de slachtoffers van den huizen nood aan den overkant van het Y hebben ingericht.

IN GETEISTERD BELGIË

(VAN ONZEN REIZENDEN REDACTEUR)

IV.

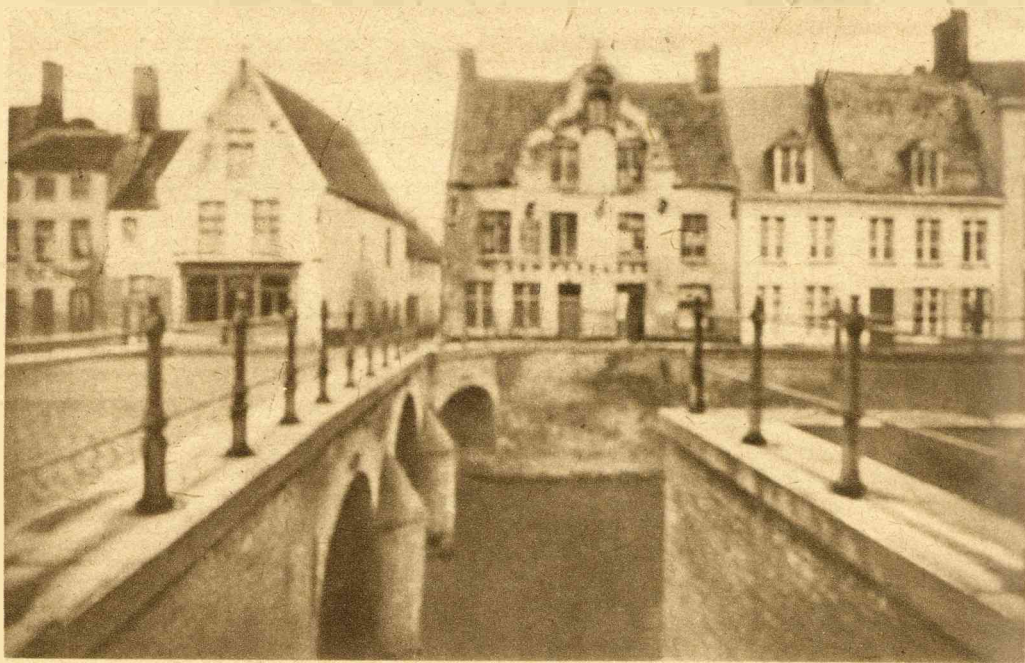
EEN AVOND TE DIXMUIDEN. EEN MORGEN
TE NIEUWPOORT.

In mijn vorig artikel haalde ik uit een vroeger door mij geschreven stuk aan, en leidde ik U — ge herinnert U — een eindweegs door het oude Dixmuiden, het treffelijk middeleeuwsche model-stadje van vóór den oorlog. Ik eindigde mijn tochtje in de kerk. Ik vervolg het nu met het stadhuis. Na de kerk bezocht ik dadelijk het raadhuis, dat er vlak bij is. Het werd in 1875—1880 gebouwd door Lapiere uit Yperen, in den Vlaamsch-Gothischen stijl. Het staat op de plaats van het oude verwoeste raadhuis aan het Marktpllein, en vormt met de Sint-Nicolaaskerk en een, in vreemden oudmodischen stijl gebouwd huis, „Het Kot” (de gevangenis) genaamd, een der mooiste hoeken van dit stadje. Deze gebouwencomplex brengt in het vriendelijke, suggestieve marktpllein een noot van grootsche monumentaliteit. Het raadhuis bevat een aantal fraaie vertrekken, echter een weinig naakt, wat een opvallende eigenschap van dezen bouwtrant is; de vlakkenverdeling is echter bewonderenswaardig. Onder de kunstwerken, die ik op het raadhuis bewonderde, was een prachtig fragment van een gebrand glasmaam, Sint Barbara voorstellend; benevens een der eerste schilderijen van Emiel Claus, en een beeldhouwwerk van den Diksmuider Van Poucke. Nog vindt men in de trouwzaal een borstbeeld van mevrouw van Acker, de Vlaamsch schrijvende dichteres (1884). Het belangrijkste echter van alles wat men in het raadhuis u vertoont, is een oud missaal (R. K. misboek), een handschrift uit de 16e eeuw, rijk en heerlijk versierd door den enluminist Simon Benning. (Uit dit meesterwerk gaven wij in ons vorig nummer een afbeelding).

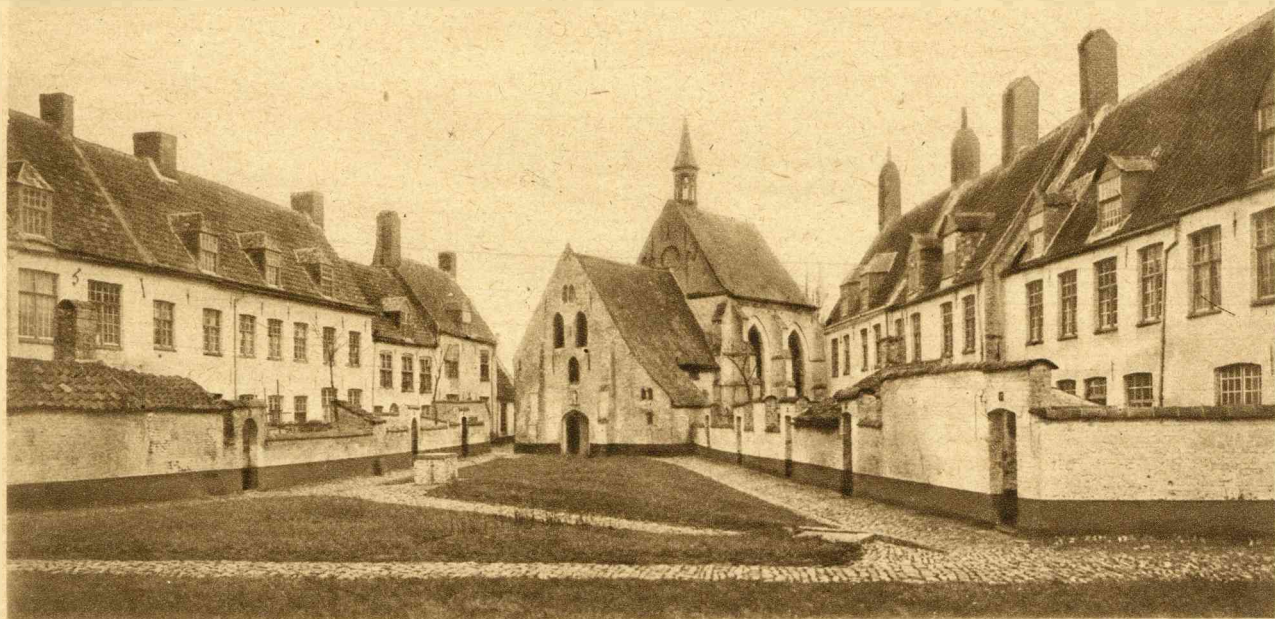
Den noordelijken kant van het marktpllein opwandeland, op dat reisje vóór den oorlog, vond ik een allergeenoglijkst oud hoekje, de vischmarkt, met twee karakteristieke oude

om zoo te zeggen nog in den tijd waarin het werd gebouwd.

Er was op dat Begijnhof menig aantrekkelijk détail te zien; zoo bezat het intérieur van het kerkje een mooi oksaal in houtsnijwerk, en menig ander fraai voorwerp van kunst of oudheid. Maar het meest opvallende, het meest pakkende, was wel de totaal aanblik van het hofje, hetwelk zeker voor het roemrijke Brugsche niet behoeft onder te doen, ja, naar ik later vernam, algemeen voor het mooiste begijnhof der wereld gold. De harmonische kleine huizen, wit gepleisterd met de oud-vermiljoenroode daken, eenvoudige dakvensters en gelijkmatige schoorsteen, alle met regelmatige tusschenruimte aangebracht, de eveneens gepleisterde, eveneens van roode pannendaakjes voorziene muren, welke de tuintjes omgeven; de kleine poortjes, nau-

Dixmuiden vóór den oorlog. — Een schilderachtig hoekje: links het huis van den H. Thomas. Rechts het estaminet „Den Papagaei”.

Dixmuiden vóór den oorlog. — Het Begijnhof.

estaminets, „t Gouden Bezemtje” en „De Vischmijn”. Het laatstgenoemde en eenige andere oude huizen, die ik hier en daar zag, behoorden tot den lokalen stijl uit het begin der 17e eeuw. Kenmerkend was, dat de vensters der beide verdiepingen omlijst zijn met uitspringende poortjes, en het bovenvenster in den spitsopgaanden trapgevel droeg een sierlijk frontnisje, door gracieuze pijlertjes geflankeerd. Ik wandelde door de landelijke Noordstraat, en vond aan het eind een zeer schilderachtig hoekje; door het oude geboomte, op de hooge wallen in statige reeksen geplant, zag men een grijs monumentaal huis, een sober kasteel met kleine punttorens, die in het sombere kanaal weerspiegeld werden. Van die brug af had men een aardig uitzicht op de zoogenaamde Groote Dijk, een grachtje, dat zijn oude karakter zeer goed bewaard heeft, en een weergaloos schoon harmonisch geheel bood. Aan het eind van dit grachtje was de Appelbrug, en daartegenover stonden twee oude merkwaardige gebouwen. Het een droeg aan den gevel een standbeeldje van Thomas Becket, den aartsbisschop van Canterbury, die, naar de oude volksoverlevering luidt, in het jaar 1170 te Dixmuiden moet hebben gewoond; in het Begijnhof toonde men u ook het kazuifel en de kelk, door denzelfden Heiligen Thomas van Canterbury gedurende zijn verblijf gebruikt bij het lezen der mis. Naast het huis van dezen Heilige verhief zich een genoeglijk oud huis, het estaminet „Den Papagaei”, een sierlijk en geestig specimen van den lokalen 17e-eeuwschen bouwtrant.

Na een tochtje langs dien grooten Dijk, een grachtje zoo bekoorlijk en romantisch als ik zelfs in Vlaanderen maar schaars zag, wandelde ik door de rustige straatjes naar het Begijnhof.

O, dat Begijnhof van Dixmuiden! Ik vergeet het nimmer. Oud, en rustig! Geen voorbeeld van, Men wandelt daar

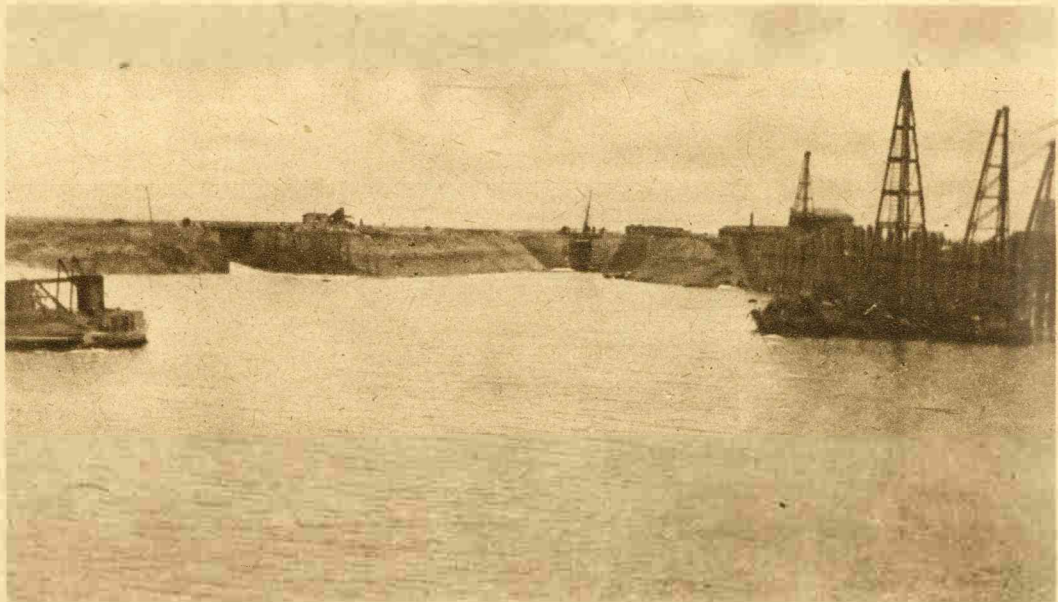
welijks manshoog, met ernaast de lange bellen, die aan ouderwetsche kloppers herinnerden, de schaarsche, fijne boompjes, welker takken over de bedakte muren kwamen gluren, of de teederste, als Japansche silhouettes, op de stille gevels teekenden; de kleine, steeds opene kapel, temidden der huisjes, als het middenpunt, als het hart, als het doel van deze zwiigende devote levens. Het was onvergelykelijk. Van een middeleeuwsche schoonheid...

Zoo was het vóór den oorlog. En thans een puinhoop, een vor melooze hoopsteen, kalk en hier en daar een dwaas, grillig brok van een muur... Er is weinig zoo aangrijpend als daar temidden van die verwoeste kleine wereld, waar tallenkante puin en vuilnis u omringen, te peinen aan het verleden, aan de lieve intimiteit van dat stadje toen op den morgen van mijn rondwande-

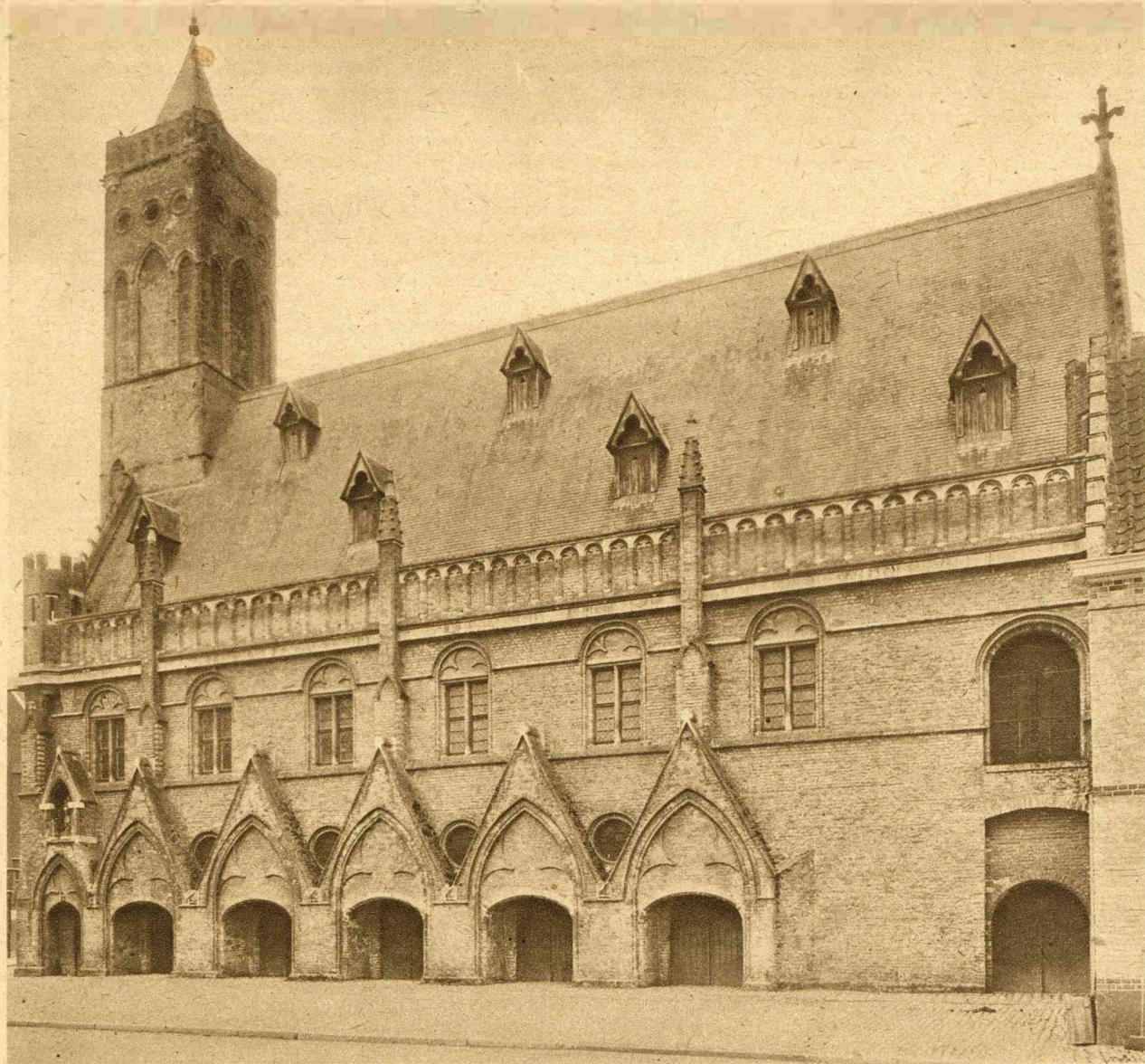
ling aldaar, den lieven mooiweersdag. O, die goede, landelijke rust, die daar hing tusschen de mooie, oude huizen, een rust als verweven met het fijne ochtendlicht...

En nu, deez' avond doorgebracht temidden der ruïnes, in de houten barak, die den weidschen naam „Pâtisserie de l'Yser” draagt, en waar in het schemerend rosse schijnsel een troepje mannen — aannemers van wegen en noodwoningen, — zitten te beraadslagen en af te rekenen, terwijl het buiten alom stikdonker is, — deez' avond is mij al evenzeer onvergeetlijk... om geheel andere reden echter.

Ik had in de schemering langs den Yser gewandeld, den droeven Yser met zijn vuil zwartig water en boorden van klinkklaar slik; ik had langs kleine triestige soldaten-grafkruisen, met kinderlijke bloembodjes ervoor, een heuvel beklommen, vanwaar ik links de verregende en deels uitgewischte Duitsche loopgraven liggen zag, en rechts de nog meer vervaagde Belgische... Ik had de mannen aan het werk gezien bij het effenen van de laatstgenoemde, (waarover een groote straatweg wordt aangelegd) en een daarbij ontgraven lijk op een brancard naar het kerkhof zien dragen. Ik had de spaden door het slik op de harde ietwat holle lagen hooren botsen, waaronder... iets verschrikkelijks verborgen was. Ik had dan de schaduw van ontsteltenis een oogwenk over de ruige tronies der gravers zien spelen... Ik had die schaduw van ontsteltenis zien spelen over dat heele troosteloze avondlandschap tot den horizon... tot het stikdonker werd, en de luidruchtige wegwerkers in hoopen van honderden op reusachtige vracht-auto's waren weggereden. En was toen door de dichte duisternis en den dichten modder gebaggerd naar die „Pâtisserie de l'Yser”, een schamel maar proper hokje... En ik wachtte daar nu op de stoomtram voor Ostende. De aannemers waren vertrokken, de soldaten en zwervers, die op het slagveld gevonden granaatbussen als „souvenirs” aldoor waren komen venten, hadden de puinhoopen verlaten en deez' heele nauwlijks bewoonde wereld den rug toegekeerd. Het was doodstil rondomme. Het was volkomen duister rondomme. Toen zette ineenen in een van de omliggende barakken of ruïne-brokken een harmonicaspeler een wijsje in. En het was onzegbaar melancholiek, dat lied van de ietwat jammerende harmonica daar temidden van de ijzige stilte, de dikke duisternis en de troosteloze verwoesting...

De gekanaliseerde Yser bij Nieuwpoort. Op den achtergrond de sluizen in reparatie.

Nieuwpoort vóór den oorlog. — De Hallen.

Een nauw verlicht trammetje kwam mij dan spoedig weghalen uit dit oord en zijn namelooze triestigheid.

Deze tram bracht mij te Ostende, waar ik laat in den avond, na mijn — in Dixmuiden was zelfs voor geld en goede woorden niets consistent te krijgen geweest, — koude en triestige reis een uitmuntend hotel vond, als een thuis bijna. Een goede maaltijd, een voortreffelijk kopje koffie, een gezellig gesprek, veel vriendelijke menschen en tot slot een prettige ruime slaapkamer.

Den volgenden morgen een kijkje door de plaats. Her en der de verwoestingen eens beziën. Betrekkelijk gesproken, is Ostende er gezegend afgekomen. Er zijn een zeventig-tal huizen verwoest. Het gebouw der mailbooten aan de haven is eraan. Het station is zoo lichtig als een zeef; onnoemelijk veel ruiten in de kap gesprongen door de luchtverplaatsing, door de springende bommen der vliegeniers veroorzaakt.

Ik had een eindje omgelopen, toen ik op het statieplein aankomend, het keurig nette trammetje aanschuiven zag. Ik besteed het vriendelijk gediensstige geval, met bestemming naar Nieuwpoort.

Deze tramlijn ligt achter de zeereep, vrijwel parallel met de kust, en bedient de badplaatsjes, die daar langs de kust aaneengeschaard liggen, bijna ononderbroken, de eens zoo aardige cokette badplaatsjes, nu griezelige hoopen puin, brokken huizen en skeletten van muren, die hun grillige vormen afteekenen tegen den blauwen hemel, die boven de zee altoos nog dieper en doorschijnender lijkt dan boven de lichtste landschappen.

We passeerden Middelkerke, waar eigenlijk eerst de ergste verwoesting begon; het lieve plezier-plaatsje ligt half in puin. Op steenhoopen en ruïnes leest men het nu ironisch aandoende: „Chambres garnies à louer”, „Chambres avec bains”, en dergelijke; handwijzers aan de hoeken der wegen wijzen naar hotels, plezier-plaatsen, dorpen, strandvermaken, die niet meer bestaan; Westende, het keurige, weelderige... thans geraamten van steen. Lombartzijde... onherkenbaar. Lombartzijde-Bains... leegten en puin en miserie. In Lombartzijde zijn mannen een noodkerk aan het bouwen van de gebogen golfijzeren dekkingen van kanonnen, waarvan men ook in Yperen, ge herinnert u, een Godshuis had in elkaar gezet. Langs den weg zoover de blik reikt, bouwvallen en verblijfselen van den strijd en verwoeste landerijen... Aan de kasseide zelve alom vertier van mannen en gereedschappen. Daar wordt het broodnoodig nieuwe playeisel gelegd.

Dan, eindelijk, Nieuwpoort zelf. Een ruïne. En anders niets. Niets noemenswaardigs althans. Schrikkelijker zoo mogelijk dan het zoo goed als geheel verwoeste Yper. Schrikkelijker zoo mogelijk dan het vrijwel geheel met den grond gelijkge maakte Dixmuiden. Nieuwpoort is uitge-roëid. Het scheelt maar bitter weinig althans. Elders vindt men nog straten door ruïnes omgeven. Hier zijn zij nog slechts

door steen- en puinhoopen omzoomd. Het eerste ging ik de sluizen eens beziën, de zeven machtige sluizen, die het Yser-gebied in den oorlog onder water hielden, en onafgebroken het mikpunt zijn geweest van een verwoed kanonvuur, totdat ze ten slotte in 1918 geheel vernield waren. Nu is men bezig ze te herstellen. De Yser, hier gekanaliseerd, is met palen afgedamd, en er is daar nu een gewrocht en gedoe en een af- en aanvaren en rijden en loopen zonder ophouden. Het is een bedrijvigheid tallenkant; een somber reusachtig mierennest.

Daarna mijn gebruikelijke tocht weer door de stad van louter bouwvallen. Ik kan u de beschrijving ervan sparen. Het zou te eentonig worden. De prachtige kerk een ruïne. De schoone hallen een ruïne. Alles, alles één ruïne... Het droefgeestigst van dezen éenen reusachtigen puinhoop is misschien wel het hoekske nabij den bouwval der kerk, waar het kerkhof ligt, en te midden der graven en omgewoelden grond en resten van muren een reusachtig kruisbeeld nog vrijwel ongeschonden rechtop staat.

Een grijze dikke lucht was over al dezen jammer uitgespannen. De zon kwam dien dag ook niet gedurende maar een oogwenk troosten. En leeg en verlaten, en nameloos droef lag daar dat eens zoo lieve stedeke. Ik had op mijn ganschen tocht niet één levend wezen ontmoet, sedert ik de sluiswerken verlaten had. Eindelijk zag ik temidden van die sombere puin-woestijn een oud vrouwke, die liep alsof ze verwaald was. Ik sprak haar aan. En het verweerde, met een bonten doek omwonden gezicht opheffend, vertelde ze mij, met den woordenrijkdom van die streken en naar den aard der eenvoudigen, die het hart op de tong hebben, van haar lotgevallen. Ze was met haar man — al haar zoons waren gesneuveld, — gevlucht in het begin van het bombardement. En te schuw en te onhandig als ze waren, — „te fier”, zooals zijzelve het noemde —, hadden zij al die jaren, zonder middel van bestaan, ver van het stadje, waar zij zoo gewend waren, niets dan gebrek gekend. Haar man was van ontbering gestorven. „En menier”, zoo zeide zij, — „ik

geleuf, dat het niet louter van miserie zij, maar ook van spijtigheid dat hem van de ploas had moete wegtrekken, waar 'm altijd geliefd hadde. Oude mensche zijn as oude gewassen, menier, ge en moet ze niet verplanten. Ik en zij ook al niet veel anders dan hem, menier, want ik was nu de laatste jaar bij treffelijke menschen in huis opgenomen, maar ik en kon het er niet houden. Ik moest naar de stad terug, waar ik thuis hoor, waar ik een stukske van geworden ben. En zoo ben ik op voyazie getrokken, en zoo zocht ik seffens naar mijn huiske, waar ik met mijn zaligen man ons gansche leven heb geleefd. Maar zoudt ge het peizen, menier, dat ik et nu nieverals meer en vinden kan?”

Ze wierp een desolaten blik op de nietszeggende en tevens alleszeggende hoopen puin rondomme, en haalde dan een vuilen blauwbonten zakdoek te voorschijn, waarin ze het groezelig gelaat verborg om zacht te snikken.

„Zoudt ge et peize, ... zoudt ge et peize. ... dat er nikske meer van gebleive is. ... nikske. ... nikske.”

Zoo zijn er duizenden, tienduizenden... jongen en ouden. in dat stukgetrapte Belgenland...

In den middag trad ik een nieuw steenen koffiehuis binnen; in de klamme kale gelagkamer hing de lucht van natte kalk. Aan een tafel zaten twee Engelsche officieren te dineeren. Op trotschen toon spraken ze tot een bleeken duvelstoelager, die in een armoedig rokpakje met een servet op den arm gediensstige heen en weer danste. Aan een tafel middenin, waarop een groote koperen granaathuls prijkte met een bouquetje asters erin, zat een luidruchtig gezelschap van zwaarlijvige, welgestelde „toeristen”, die grapjes maakten en bier dronken.

Ik bestelde eten. En terwijl ik het verorberde kon ik oog en oor niet weerhouden om aandacht te geven aan dat gezelschap luidruchtige uitgaansmenschen, dat bier drinkend rondom een met bloemen versierde granaathuls zat, en — ik hoorde het — grapjes tapte over oorlog en... oorlogswinst, waarvan zij blijkbaar zelf niet zoo heel vies waren.

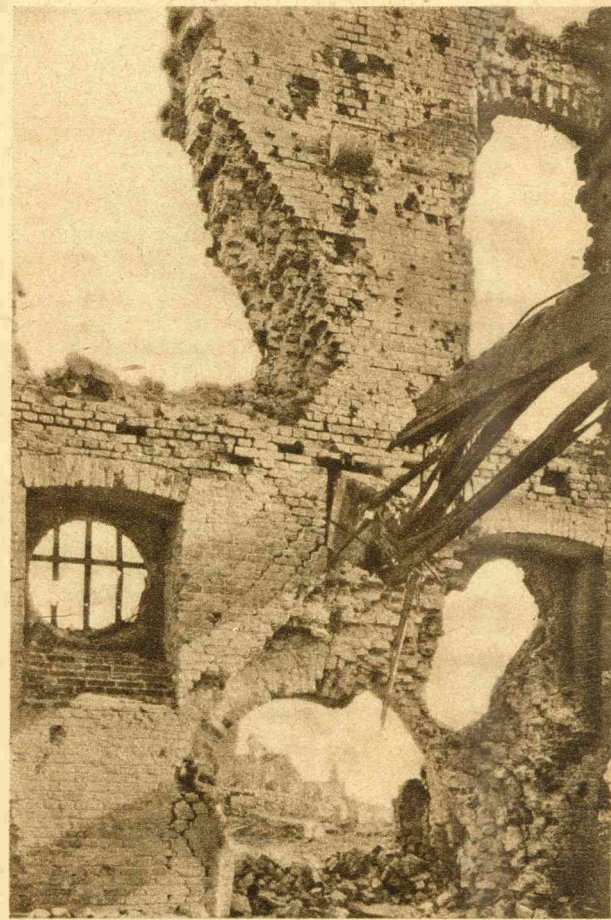
Ik zag een hunner de granaathuls aanvatten, en deze lachend beziën.

„Dat 's pourtant geen veine, als ge daaruit wat in de body krijgt,” gekte hij.

„Ik geloof a, ik geloof a,” gichelden de anderen.

En ik kon het niet helpen, maar ik kon er niets niemendal aardigs aan vinden; ik moest denken aan de arme mannen, wier „body”, zooals hij dat noemde, door den walgelijk-wreed bedachten inhoud van deze monsterlijke bloemenvaas uiteengereten, onder de aarde rustte...

Zij rusten in vrede.

Nieuwpoort van thans. Een hoek van de verwoeste Hallen.

Een straat in het tegenwoordige Nieuwpoort

HET EX VOTO

De dageraad blonk boven Valencia. Heerlijk glansde in het roze licht de stad, en aan de zeezijde glom de zonnegloed reeds hooger en hooger. De eigenaardige morgendrukke begon reeds; hier en daar tinkelde een winkelpel, een enkele; de stap van een huiswaarts-keerenden nachtwacht weerklonk en nu en dan toog reeds een troep werklieden naar hun atelier.

Onder de lage luifel van zijn kleinen, ouderwetschen winkel staat Budon, de barbier, zijn vensterluiken los te morrelen. Hij fluit, al werkend aan de weerspannige ijzeren klinken, een deuntje. En als hij klaar is, treedt hij een tikje naar

voren, en knielt vluchtig in de richting van de overzijde. Deze eerbiedbetuiging gold het Onze Lieve Vrouwebeeld, dat daar in een bontbeschilderd kapelletje staat. Er omheen is de geheele ruimte van het houten kapelletje vol met ex voto's gehangen.

Juist stond een man uit zijn knielende houding in het kapelletje op. Budon had hem in het schemerende tegenlicht niet gezien, maar nu roept hij hem vrolijk aan:

„Goeienmorgen, Pablo, goeienmorgen!”

„Insgelijks, insgelijks,” groet de aangesprokene terug, en wil dan verder gaan.

Maar de barbier is te nieuwsgierig dan dat hij het hierbij laten zou.

„Wel, wat ben je vroeg bij de hand,” begint hij, „de zon is nauwelijks aan den hemel. Wat ter wereld jaagt een picador zoo vroeg het bed uit? Een arme baardkrabber als ik, à la bonne heure, maar jij... een...”

„Een arme picador, en niets meer. Je spot, Budon, je weet wel, dat ik niet al te best rond komen kan.”

„Vanrondkomen is geen sprake. Van zoo vroeg hier komen, hier voor het beeld van Onze-Lieve-Vrouw... Daar gaat het om.”

„En... wat heb je haar wel beloofd, beste jongen?” ging de barbier lachend verder, terwijl hij hem met de oolijke, goudbruine oogen bemoedigend toeknipte.

„Als je het dan weten wilt,” zegt Pablo heel ernstig, — „ik heb aan de H. Maagd het oor als ex voto beloofd.”

Budon lacht vergenoegd. Handenwrijvend zegt hij: „Wat een prachtig denkbeeld. En dat je ook wel verwezenlijken zult; daar is geen twijfel aan. Je broer zal ongetwijfeld zijn stier dooden, en goëd dooden ook. En als het dier dan doodligt, en je broer met gekruiste armen van het daverend applaus geniet, dan kom jij dichterbij, en snijdt het dier een van zijn ooren af... Ha, dat is een mooi denkbeeld. Een pracht van een ex voto.”...

Maar de picador heeft zich al afgewend, en loopt voort, boos op zichzelf, dat hij zoo vertrouwelijkgeweest is. „Je mond houden, hoor,” roept hij den barbier nog eens toe, terwijl hij zich een seconde op de lenige toonen omdraait en dan zijn weg weer even snel vervolgt.

Thuisgekomen zette hij zich tot denken. Zijn ziel wankelde tusschen hoop en vrees. Hij dacht aan Pedro, zijn jongen broer, negentien jaar pas, die den Zondag daarop werkelijk voor het eerst als matador optreden zou. Hij woog de kansen van den jongen, en hij bleef geruimen tijd vol ontroering aan de groote ophanden gebeurtenis denken....

De Zondag is er.

Een heerlijk zonlicht baadt de straten van het oude Valencia. Er is een bont gewemel van komende en gaande menschen in de straten, vooral nabij de plaza, waar de stierengevechten gehouden worden. Tienduizenden en tienduizenden zitten daar dicht opeen op de hooge amphi-theaters, en kijken in ademlooze spanning naar het indrukwekkend tooneel, dat zich daar diep-voor hen in de arena afspeelt.

De jonge, gracieuse Pedro, in zijn groen fluweelen, met goud bestikte kleeren, verschijnt om de arena binnen te gaan, en bij den aanblik van den schoonen knaap gaat er een gemompel van bewondering door de enorme menigte. Een sprongetje, en de knaap staat in het zand. Huppelend bijna loopt hij tot voor de loge van den president, en maakt een diepe buiging voor dezen. Deze knaap is soepel en sterk als de kling van een degen. Hij wendt zich nu naar een zwaar zwart ge-dierte, dat roerloos aan de andere zijde van de arena staat.

De stier. Deze stier heeft als een razende zich reeds herhaaldelijk op de arme paarden geworpen, die aan borst of buik uit groote gapende wonden hun bloed stortend, door de berijders, prachtig gekleede bruten, naar de stallen worden terug gedreven, om te worden dichtgenaaid, zoodat ze straks weer, met slaag en trappen op de been geholpen, voor een nieuwen stier als mikpunt kunnen dienen. Dan zijn de banderilleros gekomen, die hem de pinnen met kleurige linten eraan in de flanken gestoken hebben, en, vermeld of zich bezinnend, wie weet het? — staat het indrukwekkende glanzend zwarte beest daar nu roerloos, terwijl als een laffe hoonde fleurige boersche lintjes hem om de zijden wapperen.

Pedro staat nu recht tegenover hem. Hij ziet zijn oogen, die in den beeldstillen kop als bloedroode vuren blaken. En de jonkman begint ineens met zijn vermiljoen rooden doek

missen. De jonkman begint in zijn vermetelheid nu een soort van sluierdans met den rooden doek uit te voeren, en hijgend, met vlammeende oogen staat de stier dit schouwspel aan te zien. Geen twijfel of straks als hij toespringt, is in een bliksemsnelle beweging die lenige Pedro alweer juist genoeg opzij gegaan om hem precies te laten passeeren. Die jonkman is gewoonweg een duivel van snelheid en vermetelheid. Alles, letterlijk alles zal hem gelukken. Glimlachend zal hij straks zijn degen in de schoft van het angstwekkende zwarte krachtwezen planten....

Maar dan gebeurt er eensklaps iets zonderlings. Schuin achter Pedro is een oudere matador, Remonto, plotseling de arena komen binnenloopen, en tot dicht achter den jonkman gestapt; quasi belangstellend heeft hij de aandacht van dezen blijkbaar getrokken, daar juist op den uitersten rand van

het gezichtsveld van den knaap, hij met zijn purperroode, goudbezaaide kleeding in een felle zonstraal. Pedro heeft één blik, een kogelsnellen blik slechts op die onverwachte verschijning geworpen, doch het was te veel reeds. De stier heeft hem in één sprong bereikt en werpt hem op zijn horens de lucht in, tientallen meters ver, als een groen popje, een stukje kleurig speelgoed.

Afzichtelijk verwond wordt de knaap aan de andere zijde der arena opgenomen, waar hij al heel spoedig sterft.

Pablo heeft het zonder een traan, zonder een snik, zonder een woord aangezien. Hij is met een doodstrak gezicht vertrokken. Langs stille buitenwegen, waar hij anders nooit placht te komen, dwaalde hij dien dag, verscheidene bekenden ontmoetten hem er, en groetten als gewoonlijk doch hij zag niets; hij gunde niemand een blik, en doolde maar aldoor in zichzelf gekeerd verder. Maar toen het avond werd en later en later, zag men hem in de drukkerestadscentra dwalen. En nog somberder dan daareven was zijn houding en geheele doen....

Dien avond staat hij voor een huis op een stillen boulevard, het is de woning van Remonto. Hij tracht zich geheel in de schaduw van de portiek te verstoppen, en drukt zich dicht tegen den wand aan. Daar klinken voetstappen. Een groote figuur in een wijden mantel gewikkeld, nadert het huis. Als hij op het punt staat, de portiek binnen te treden, sluipt Pablo op hem toe, heft een mes, dat als een blinkende visch door het duister flitst, tot aan Remonto's hoofd, en slaat toe. De groote man tui-melt met een afgrijselijk gehuil in de schaduw neer.

Den morgen daarop, als Budon zijn vensterluiken afgenomen heeft, knielt hij even voor het kapelletje. En iets vreeslijks treft daar plotseling zijn oog. In het voetstuk van het Onze-Lieve-Vrouwebeeld steekt een mes, en daaraan zit een bloederig voorwerp: een oor, maar niet dat van een stier.

N. ROSNEK.

Hoe gelukkig en verstandig is hij, die zoodanig tracht te wezen in zijn leven, als hij wil bevonden worden te zijn op het uur zijns doods.

Wanneer een mensch zichzelf vernedert vanwege zijn gebreken, dan verzoent hij daardoor gemakkelijk de anderen met zich, en heeft zelfs voldoening aan die toornig op hem zijn.

Thomas a Kempis.

KATHLEEN PARLOW.

de bekende viool-kunstenares, die met groot succes op verscheidene plaatsen in ons land optreedt.

te zwaaien, zoodat het wel lijkt of een monsterachtige vlam verslindend om hem heen speelt. De stier springt met een schok uit zijn rust. En hij begint daar een spel van de grilligste en snelste bewegingen. Daar komt hij als een wervelwind aanrennen, recht op den rooden doek, die alseen vlam blijft flakkeren. De jonkman richt zich op de toonen hoog op, en zet de borst vooruit, waar dan het nachtzwarte gedrocht rakelings langs henen schiet, om zich plotseling in te houden en te keeren. Maar ook de knaap is gekeerd, en zwaait den stier opnieuw den rooden lap voor. En de zwarte kolos komt weer als een orkaan aanho'llen, en weer glijdt zijn matelooze razernij langs den rooden doek en den slanken jongen in groenfluweel, die hem hanteert.

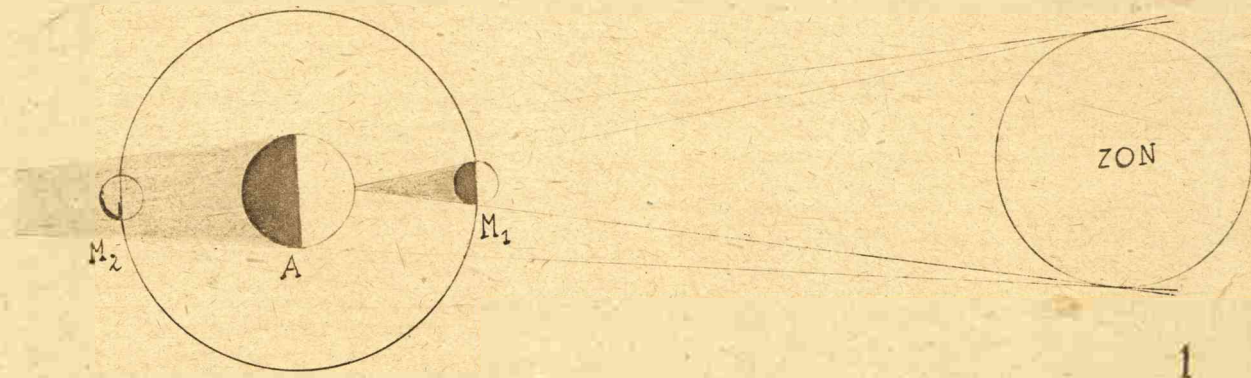
Het dier nadert nu, al zwenkend en schijnbaar bedachtzaam, zijn aanval wikkend en wegend, zou men zeggen. Dan plotseling holt hij weer als razend aan, om... weer te

VERSCIJNSELEN AAN DEN HEMEL

Zooals men weet, beschouwden onze voorouders zons- en maansverduisteringen en andere gebeurtenissen aan den hemel vaak als voorboden van rampen. De moderne wetenschap heeft dit bijgeloof vrijwel weggenomen. Toch zijn er altijd weer mensen, die veel waarde hechten aan ophanden hemelverschijnselen in verband met kwade gevolgen daarvan voor de aardbewoners. Wij voor ons gelooven er niets van, en onze sterrenkundige medewerker al evenmin, zooals men hieronder lezen kan.

De verduisteringen hebben altijd tot de meest populaire sterrenkundige verschijnselen behoord en het vooruitberekenen ervan is een van de eerste vraagstukken der wiskundige astronomie geweest.

Ofschoon men zoowel van een Zons-, als van 'n Maansverduistering spreekt, is toch eigenlijk alleen de laatste een echte verduistering, de eerste slechts een Zonsbedekking. Immers een Maansverduistering grijpt plaats, als Zon, Aarde en Maan in een rechte lijn komen te staan, als het dus volle Maan is (Zie Fig. 1). De Aarde onderschept dan het zonlicht, en de Maan, die van zichzelf een donkere bol is, verdwijnt in het duister. Bij een zonsverduistering daarentegen, komt de Maan tusschen de Zon en de Aarde in te staan (dan is het dus Nieuwe Maan) en werpt haar schaduw op de Aarde. Daar echter de schijnbare middellijn van Zon en Maan, van de Aarde gezien, nagenoeg gelijk zijn, is de doorsnede van den schaduwkegel der Maan, ter plaatse, waar hij de Aarde treft, slechts zeer gering. (De werkelijke afmetingen zijn als volgt: Middellijnen van Zon en Maan resp. 109 en $\frac{1}{4}$ gem. afstanden resp. 12000 en 60 Aardmiddellijnen). De Maan staat echter niet altijd even ver van de Aarde en daardoor kan zij den eenen keer de Zonneschijf geheel bedekken, in welk geval wij spreken van een totale verduistering, of den anderen keer slechts het middelste gedeelte; dan noemen wij de Eklips ringvormig of annulair. Hieruit is meteen duidelijk, dat een Zonsverduistering slechts op een klein gedeelte van de Aarde (en wel overal op een verschillenden tijd) gezien wordt, terwijl een Maans-

keert dan ook na 18 jaar weer terug, niet precies echter, want de onderlinge stand van Zon, Aarde en Maan is aan het einde van die 18 jaar niet hetzelfde als aan het begin. Ook verandert het karakter van de verduistering; is n. l. de eerste totaal, dan kan de volgende al partieel zijn en na nog eenige herhalingen kan zelfs de Maan geheel langs den schaduwkegel der aarde gaan.

Deze periode in de komst der verduisteringen was al aan de Chaldeëen bekend (600 j. v. Chr.) die haar den naam van Saros-Cyclus gaven. Veel vroeger wisten de Chinezen er echter al mee te rekenen, en de bovengenoemde eigenschap, dat de verduistering steeds minder werd, bezorgde den Sterrenkundigen aan 't Hof den grootsten last. De arme drommels moesten n. l. op straffe des doods voorspellen, wanneer er weer een verduistering zou zijn, en de groote kunst voor hen was nu, om te weten of de Maan een volgenden keer net nog verduisterd zou worden of niet.

Dat de verduisteringen altijd een groote rol in de geschiedenis gespeeld hebben, moge blijken uit het volgende, waarbij in het eerste geval de Sterrenkunde de Geschiedenis zelfs uit het onzekere heeft geholpen.

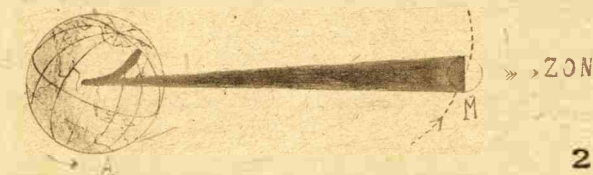
De Grieksche schrijver Herodotus vertelt n. l. dat er tijdens een veldslag tusschen Cyaxares, den koning der Meden, en de Lydiërs, een totale Zonsverduistering plaats vond. De geschiedkundigen wisten nu wel, dat dit tusschen 626 en 583 v. Chr. gebeurd moest zijn, maar pas de Astronomie kon met zekerheid zeggen, dat de juiste datum 28 Mei 584 was.

om de nieuwe Relativiteitstheorie aan de werkelijkheid te toetsen. De uitkomsten van de Engelsche expeditie, die de eklips van 28 Mei j.l. in Brazilië heeft waargenomen, kloppen met de theorie.

Tot slot nog een opgave van een totale maansverduistering, die 2 Mei 1920 zal plaats hebben.

Begin der verduistering	12 u 20.3 Amst. Tijd.
Begin der totaliteit	13 u 34.2
Midden „	14 u 10.4
Einde der „	14 u 46.6
Einde der verduistering	16 u 0.8 (16u beteekent hier 4u ná middernacht in den nacht van 2 op 3 Mei).

Verder nog een opmerking over de sombere voorspelling van Prof. Albert Porta te Michigan volgens wien op 17 Dec. a.s. er zich enorm groote vlekken op de zon zullen vertoonen, zoodat men er met het bloote oog naar kijken kan, en verder buitengewoon heftige orkanen, vulkanische uitbarstingen, aardbevingen enz. op aarde zullen komen; kortom: een vergaan der wereld in zakformaat. En waarom dat alles? Omdat nu Mercurius, Venus, Mars, Jupiter, Saturnus en Neptunus met de aarde in een bijzondere „conjunctuur” staan. Wat de brave man hier mede bedoelt is een raadsel, want in de sterrenkunde spreken wij van een „conjunctie” van twee planeten, als zij heel dicht bij elkaar staan en dat is op 17 Dec. a.s. in 't geheel niet het geval. Immers dan staat om 3 uur 's ochtends Neptunus (voor 't bloote oog echter onzicht-

verduistering het geheele Heelal door precies gelijk en gelijktijdig waargenomen wordt. Tegelijk verklaart dit het feit, dat, op één bepaalde plaats op Aarde veel minder Zon- en dan Maaneklipsen voorkomen, terwijl juist de Zonsverduisteringen talrijker zijn. Er kunnen n.l. maximaal 5 Zon-3 Maaneklipsen per jaar zijn.

Daar de Aarde om haar as draait, staat de schaduw, die de Maan op de aarde werpt, niet stil, maar verplaatst zich in tegendeel met groote snelheid over de aardoppervlakte. (Fig. 2). Aan den Equator kan deze snelheid ongeveer 500 M. per sec. zijn. Bij een totale Zoneklips zien slechts diegenen, die in deze smalle strook wonen, de verduistering totaal, in 't gebied daaromheen, kijkt men om zoo te zeggen al weer langs de Maan heen, en ziet dan de verduistering gedeeltelijk of partieel. Wanneer echter de Maan in den schaduwkegel der Aarde komt, kan zij gemakkelijk geheel verduisterd worden, want op dien afstand is de diameter van de Aardschaduw nog meer dan twee maal zoo groot als die van de Maan zelf. Heel vaak gebeurt het echter, dat de Maan niet recht door de schaduw heen gaat en daardoor slechts partieel verduisterd wordt. Dit is goed te zien in Fig. 3 die drie opnamen weergeeft van de Maaneklips van 7 Nov. j.l. genomen met den fotografischen kijker van de Sterrewacht te Leiden (Objectiefopening 33 cm., brandpuntsafstand $5\frac{1}{2}$ Meter). No. 1 geeft de intrede van de Maan in den schaduw, te 11 u. 17 m., No. 2 den toestand te 11 u. 42 m., en no. 3 de verduistering op haar grootst te 12 u. 4 m. (Amst. Tijd). Duidelijk is te zien, dat de schaduw grooter middellijn heeft dan de Maan, en tevens, dat de schaduw niet scherp begrensd is.

Dat de maan niet geheel verduisterd werd bij deze gelegenheid, en dat ook niet bij elke volle Maan een maaneklips en bij elke nieuwe Maan een Zoneklips optreedt, tracht Fig. 4 te verduidelijken. Het vlak, waarin de Maan zich om de Aarde beweegt, maakt n.l. een hoek met het vlak waarin de Aarde om de Zon loopt, zoodat een verduistering alleen optreedt, als de snijlijn der twee vlakken nagenoeg samenvalt met de verbindingslijn der drie lichamen, wat dus maar op twee tijden van het jaar kan gebeuren. Fig. 4a geeft het geval waarbij de snijlijnen niet samenvallen en de maan langs de schaduw der Aarde heengaet; B het geval waarin wel verduistering optreedt. (Dit jaar b.v. in Mei en Nov.) Vallen de twee lijnen niet precies samen, dan kan er nog wel een partieele verduistering optreden. Nu verandert echter die snijlijn de z.g. knooppunten voortdurend van richting, en volbrengt een heelen omloop in ongeveer 18 jaar.

Een verduistering

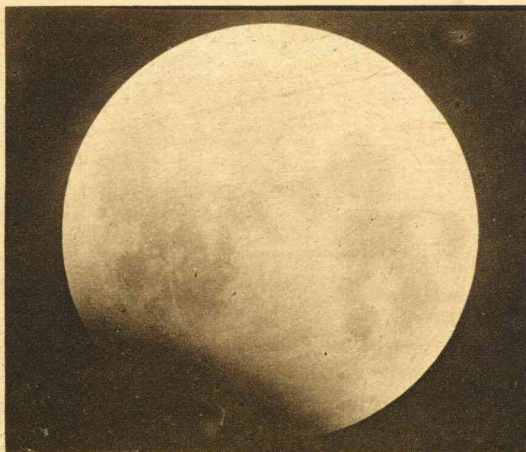
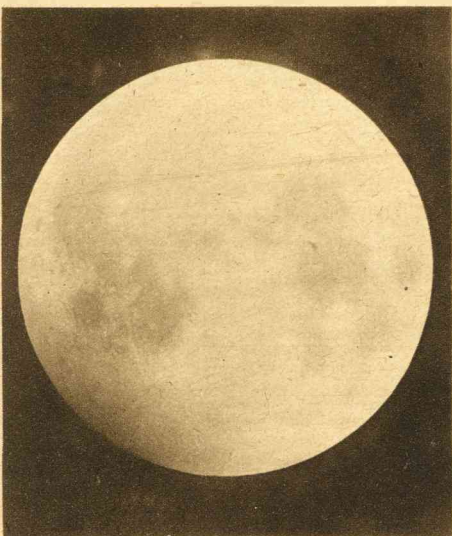
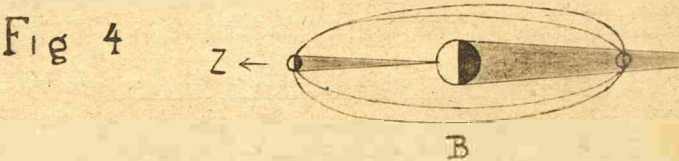

FIG. 3. Links: intrede van de maan in de schaduw te 11 u. 17 m.; midden: de toestand te 11 u. 42 m.; rechts: de verduistering op haar grootst, 12 u. 4 m.

baar) reeds hoog in 't Zuiden, als Venus en Mercurius nog niet op zijn, terwijl Jupiter, Saturnus en Mars in 't Zuidoosten staan.

Bovendien, al stonden alle planeten nu eens toevallig dicht bij elkaar, dan was er nog geen enkele reden om groote zonnevlekken of stormen op aarde te verwachten. Zolang als de sterrenkunde bestaat is van een verband daartusschen nooit iets gebleken.

En verder was de samenstand der vier heldere planeten Jupiter, Saturnus, Mars en Venus op 24 Oct. j.l. veel mooier dan op 17 Dec. a.s. Dan staan n.l. Jupiter en Venus 80 graden van elkaar op, toen slechts ruim 30, terwijl Mars en Saturnus, die toen, evenals nu nog, tusschen Jupiter en Venus instonden, zoo dicht tot elkaar genaderd waren, dat 't bloote oog hen slechts met moeite kon scheiden.

Men ziet dus, er is niet veel reden, om te vreezen, dat de donkere voorspellingen van Porta zullen uit komen, ten zij men werkelijk nog gelooft, dat de planeten invloed uitoefenen op 't gebeuren hier op aarde. In dat geval is het 't veiligste, om ook nog de opinie te vragen van de lieden die met het ei werken of uit koffiedik lezen!

De Bankroof te Birkwood

door C. REGINALD HOWLES

Het was in hooge mate onbegrijpelijk, alhoewel juist iets, wat men van mijn vriend Jack Roxton verwachten kon.

Zij, die zijn tooneelstukken gezien hebben, zullen weten, dat hij meermalen zijn toeschouwers verrast, welhaast opschrikt, door een geheel onverwacht voorval, dat een totaal nieuwe wending aan den loop der gebeurtenissen geeft. Dit is ook in zijn privé-leven een van zijn karakteristieke eigenschappen. Een paar weken geleden had ik hem op de boot gezet naar Egypte en nu ineens ontving ik dit telegram uit Birkwood, een plaatsje op geen uur afstands van Londen.

En wat voor een telegram!

„Verwacht je om 10.40. Kwestie van leven of dood. — Roxton.” Het spoorboekje maakte mij duidelijk, dat hij 10.40 's avonds bedoelde en ik had nog maar nauwelijks gelegenheid om het noodigste in een citybag te pakken en een taxi te nemen naar het station. Ik staarde peinzend door het raampje naar het sappige weiland met de eikenbosschen van Surrey op den achtergrond. Er hing een lichte schemer in de lucht, maar het duister groeide snel en dit, gevoegd bij het deinend gedreun van den trein, deed mij een oogenblik de oogen sluiten.

Misschien was ik in dien half-wakenden toestand mijn station wel voorbijgereden, als ik niet was opgeschrikt door het donderend geraas dat de wagens maakten op een ijzeren brug die over een vrij breede rivier geslagen was. Eenige oogenblikken later hield de trein stil.

Onder de primitieve overkapping van het stationnetje was het steendonker, zoodat ik ternauwernood mijn vriend herkende. Hij was trouwens in dien korten tijd zeer veranderd en geleek in geen enkel opzicht op den keurig gekleeden gladgeschoren jongen man van eenige weken terug. Hij droeg een slechtzittend, eenigszins te wijd costuum, dat ik nog nooit gezien had en hij had zijn baard laten staan, wat hem een ouwelijk voorkomen gaf. Bovendien droeg hij een ouderwetsch soort bril met groote, bolle glazen, waarachter ik evenwel zijn oogen zag schitteren met die tinteling van spot, die hem zoo eigen was.

„Groote God, Jack; wat zie je er uit!” zei ik. „Hoe kom je hier verzeild, terwijl ik iederen dag het bericht van je aankomst in Egypte verwachtte, en wat betekent dat sinister telegram?”

Hij lachte vroolijk en gaf mij een stevigen klap op den schouder. „Altijd nog de oude Reggie,” zei hij. „Honderd vragen in één adem. De heele kwestie is, beste jongen: je ziet hier vóór je, grootheid in verval.”

„Als je een plezierreisje naar Egypte bekostigen kan...” „Dat is het, old chap. Ik kwam nooit verder dan Monaco, daar kreeg de speelduivel mij te pakken en ik was genoodzaakt met bekwamen spoed terug te keeren, zonder een sou op zak.”

„Hm, en wat is er met die kwestie van leven of dood?”

Hij maakte een tragisch gebaar en liet zijn stem tot een fluisterton dalen. „De hongerdood, Reggie!”

Ik haalde mijn schouders op.

„Ha, je gelooft me niet! Luister dan, nee, kom dichterbij: Het wordt hoog tijd, dat ik mijn nieuwe coup ten uitvoer breng en jij zal de jeune premier zijn in deze tragi-comedie.”

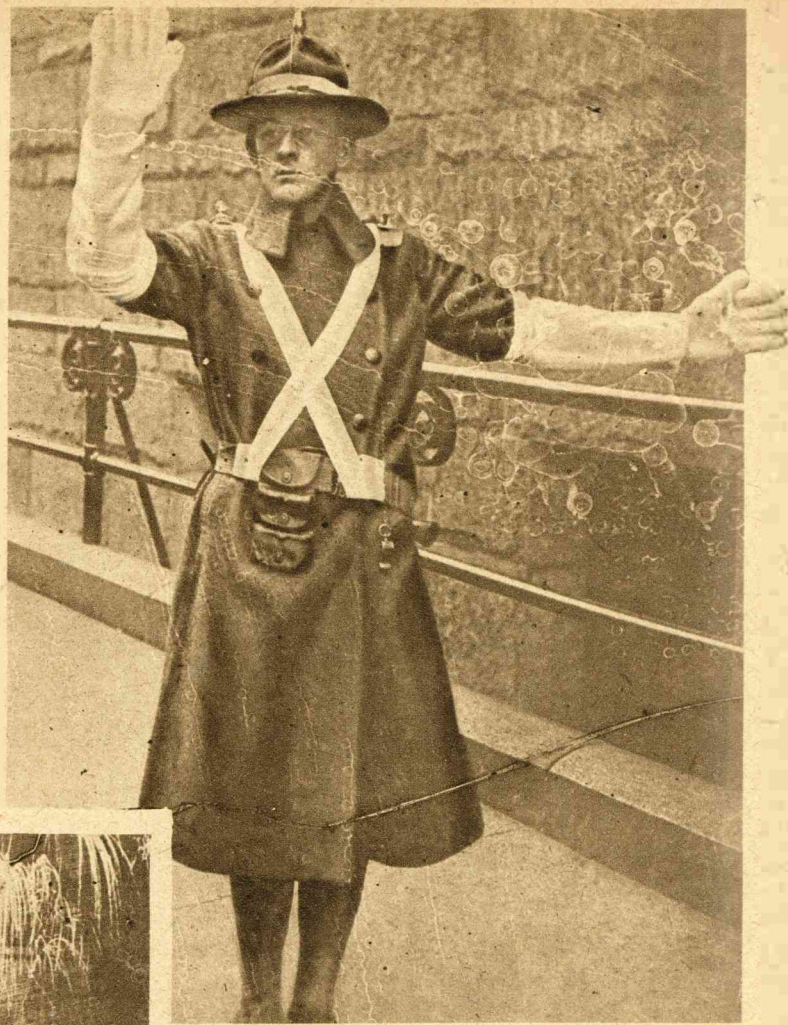
„Jack!” riep ik verrukt, „méén je dat? Ik...”

„Sst. Het is hier tijd noch plaats.” Met deze woorden wierp hij mij ondanks het warme weer een bouffante om den hals, waarin ik tot over mijn ooren verdween en drukte mij mijn hoed diep in de oogen. „Dáár is de uitgang,” zei hij, „houd je gezicht van den beambte afgewend.”

Tegelijk liep hij snel langs het perron in de richting van den met rasterwerk afgeschoten spoordijk. Ik ging hem achterna. „En jij dan?” vroeg ik.

Hij zuchtte. „Ik heb geen perronkaartje en zal den minder wettelijken weg moeten bewandelen. Ik kom je aanstonds wel achterop.” Hiermede liet hij mij staan.

Hoofdschuddend zocht ik den uitgang en gaf mijn kaartje af. Ik geloofde niets van deze plotse linge armoede. Hoe meer ik er over dacht, hoe meer ik tot de overtuiging kwam, dat hij nooit van plan was geweest naar Egypte te gaan en nu herinnerde ik mij ook, dat hij mij op het laatste oogenblik nog een opdracht had gegeven, waardoor ik niet in staat was geweest de boot te

EEN VERLICHTE BOSTONNER VERKEERSAGENT.

Het voortdurend toenemende straatverkeer te Boston (Amerika) heeft ertoe geleid de op de hoeken der straten op post staande verkeersagenten, voor een iedereen duidelijk herkenbaar te maken. Deze verkeersagenten dragen daarom over de borst kruislings twee witte riemen (en aan de handen groote witte handschoenen. Om ze ook 's avonds herkenbaar te maken, dragen ze op hun hoed en schouders electrische gloeilampjes, die door twee batterijen, welke zich in hun jaszak bevinden, gevoed worden. De lamp op den hoed verspreidt een rood licht, die op de schouders verspreiden daarentegen gewoon wit licht.

„Staat dat gebouw daar den heelen nacht onbewaakt?”

Tot antwoord hield Roxton mij staande en draaide mij om. Een uitroep van verrassing ontsnapte mij. Aan de voorzijde had de Bank een sombere, leeg steenklomp gekeken, van hieruit gezien scheen ze een feestelijk verlicht landhuis.

„Charmant, hè?” zei Roxton. „Van dien kant is het gebouw het best te benaderen en bovendien liggen daar de kluisen. Er is een nachtwaker, wiens activiteit op zeer onregelmatige tijden gecontroleerd wordt, door iemand die speciaal met dat doel uit Londen komt. Die menschelijke bewaking is evenwel absoluut overbodig.”

Ik zag mijn vriend vragend aan.

„Absoluut overbodig, omdat we hier met een zéér moderne inrichting te doen hebben, een bewijs, dat dit bijkantoortje zich in de bijzondere gunst der directeurs van Gilbert's Bank mag verheugen.

De meest ingenieuze vindingen op het gebied van menschenklemmen en dievenvallen zijn hier toegepast. Zelfs concurrenten erkennen, dat een zóo uitgebreide en aan het doel beantwoordende installatie haars gelijke nog niet heeft gevonden. Je kunt gerust zeggen, Reggie, dat wie daar na het sluitingsuur binnentreedt, voorloopig geen bloemetjes meer plukken zal.”

„En toch...?” vroeg ik met een lichte trilling in mijn stem. Roxton's hand sloot zich als een schroef om mijn pols; hij bracht zijn mond dicht bij mijn oor. „En tòch gaan wij het probeeren,” zei hij.

Te oordeelen naar hetgeen ik er dien avond van zag, had het er méér van, dat Roxton in Monaco de bank had laten springen, en het wandelingetje, dat ik den volgenden ochtend vóór het ontbijt ondernam, bevestigde mij in dit vermoeden.

Hij bewoonde hier een prachtige, weelderig ingerichte villa met uitgestrekte omliggende gronden; achter het huis was een garage waar ik een groote rood-verlakte auto zag schitteren.

Geweldig in mijn schik, de vroegste van de twee te zijn, liep ik den tuin in en het eerste wat ik zag, was Roxton, die aan een rieten tafeltje zat te schrijven.

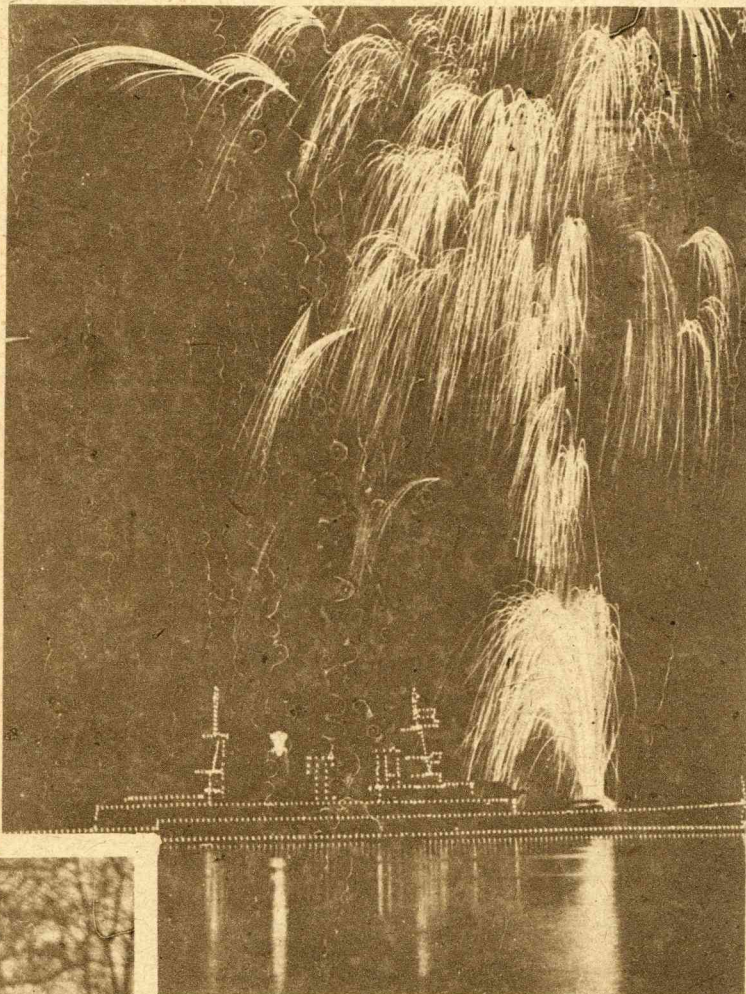
„Arme duivel,” zei ik, „wat een troosteloze ruïne is het hier overal. Het is inderdaad meer dan tijd, dat ik je de reddende hand toesteek.”

„Nietwaar, Reggie? Periculum in mora est. Je zoudt zelfs het nuttig werk nu reeds kunnen beginnen. Hier is een voorbeeld van mijn handteekening, nee een vel papier en tracht die zoo goed mogelijk te copieeren.”

Ik trok mijn wenkbrauwen hoog op.

Roxton glimlachte om mijn verbaasd gezicht. „Ik verlang namelijk niets minder van je zedelijken moed, dan dat je vanavond even vóór het sluitingsuur van de Bank een vervalschte chèque presenteert tot een flink bedrag, laten we zeggen een vier- of vijftuizend pond. De rest zal ik wel bewerkstelligen. Dat is trouwens kinderspel, vergeleken bij jouw aandeel in deze affaire.”

(Zie vervolg op pag. 10.)

DE PRINS VAN WALES WEER IN ENGELAND TERUG.

Verleden week is de Prins van Wales van zijn reis door Amerika in Engeland teruggekeerd. Bij de aankomst te Londen was het schip Renown, waarmede hij den overtocht maakte, schitterend gellumineerd, terwijl er fraai vuurwerk werd afgestoken. Op onze foto ziet men het verlichte schip; tusschen de masten hangt in electrische lichten, het onderscheidingsteeken van den Prins.

zien vertrekken. — De weg liep eenige minuten langs de spoorlijn en boog dan linksaf naar Birkwood, dat op vrij grooten afstand van het station scheen te liggen. Temeer verwonderde het mij dus, toen ik vlak om de kromming een groot, klaarblijkelijk nieuw steenen gebouw zag staan. Opeens merkte ik Roxton naast mij, die als uit den grond verzeen scheen.

„Wat is dit voor een gebouw Jack?” vroeg ik.

„Een bijkantoortje van Gilbert's Bank,” antwoordde hij. „Speciaal ten gerieve van de vele, groote hanzen, die hier in de buurt bij hoopen op hun uitgestrekte landgoederen wonen. Het getuigt tevens van een vooruitzienden blik, want Birkwood zal over een jaar of wat een der belangrijkste fabrieksplaatsen geworden zijn.”

„Fabrieken in turrey!” riep ik ongeloovig, „er zit niet één stukje steenkool in den grond.”

„Electriciteit, Reggie! Over eenige maanden komen hier de ingenieurs in de rivier, die je zoo juist overgerekend bent een waterval bouwen, die de noodige beweegkracht zal leveren. Een groot-sche onderneming, waarin ik niet onbelangrijk geïnteresseerd ben.”

„Ten gevolge waarvan je nu op je laatste broodkorst teert.” Hij lachte zachtjes, maar gaf geen antwoord. Eenige oogenblikken liepen wij zwijgend verder. Toen drong zich instinctief een vraag aan mij op.

EEN SNEEUWPOP VAN EEN BEKEND TIJDGENOOT. Een grappenmaker heeft in de Tiergarten te Berlijn een sneeuwpop gemaakt, die, zoals onze lezers zullen opmerken, zeer veel gelijkenis vertoont met president Ebert.

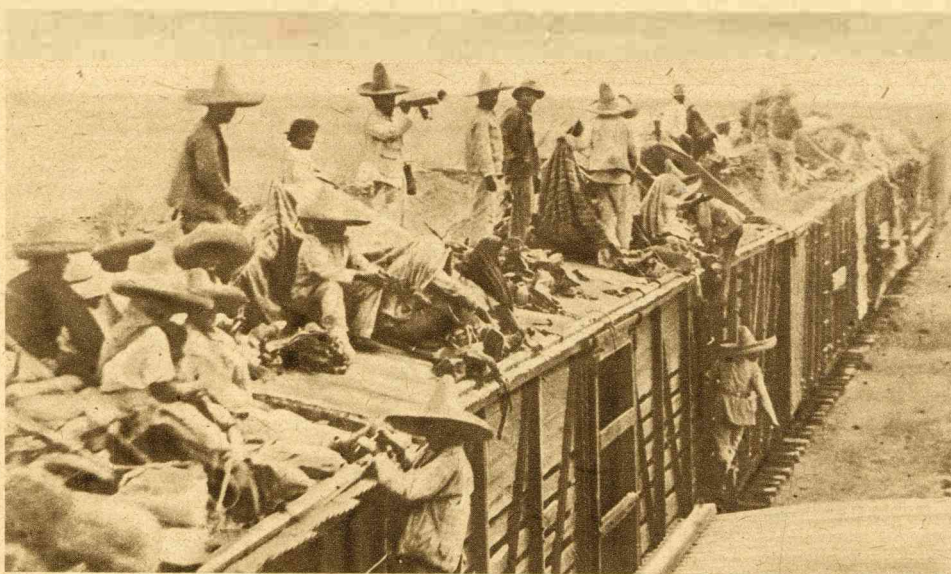
DE ONLUSTEN IN MEXICO

De Mexicanen kunnen zich blijkbaar niet rustig houden. Maken zij geen ruzie met Amerika, dan doen ze het maar onderling, zooals nu weer blijkt uit berichten uit Texas, waarin wordt medegedeeld, dat in Mexico burgeroorlog uitgebroken is. Naar aanleiding hiervan brengen wij op deze pagina een aantal foto's, die een idee geven van het leven in deze woelige republiek. — Hierboven: Een troep opstandelingen onderweg.

Carranza, President der republiek Mexico.

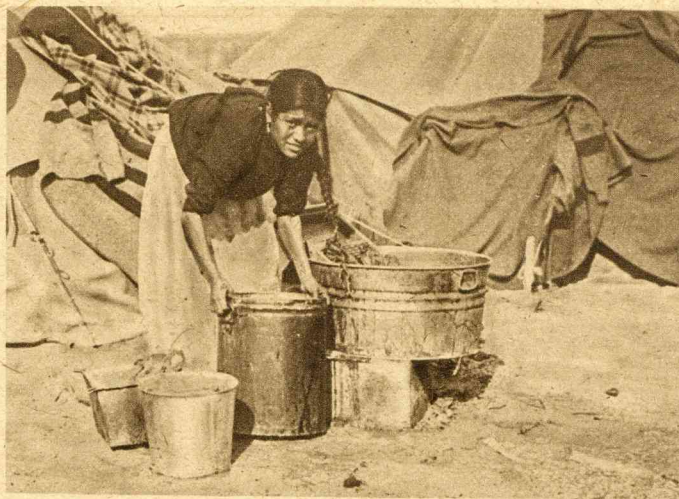
Mexicaansche „soldaten” trekken van de eene plaats naar de andere om „de orde te herstellen”.

Vluchtelingen slapen in reisdekens gewikkeld, op den grond.

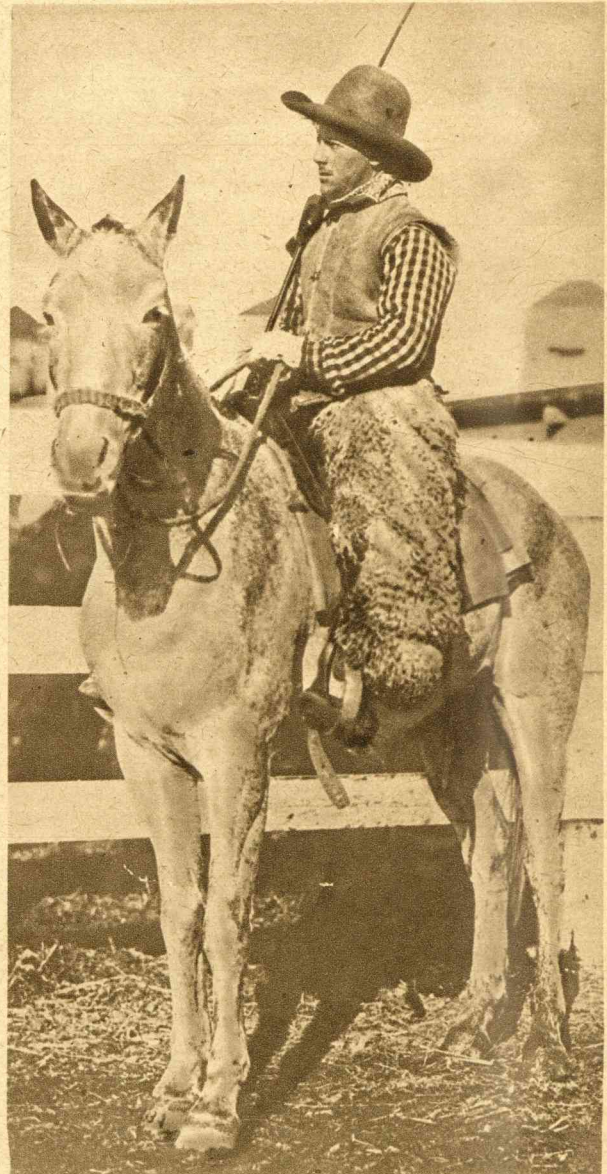
Een hooge officier in volle wapenrusting.

Een Mexicaansche vrouw aan de wasch.

Mexicaansche kinderen.

Een cow-boy uit de Mexicaansche wildernissen.

Ik voelde mij door deze uitspraak niet weinig geveild, zóó zelfs, dat ik alle bij mij opkomende vragen terugdrong en het deed voorkomen, alsof de heele kwestie mij volkomen duidelijk was.

Onmiddellijk na het ontbijt zette ik mij aan den arbeid en begon met een voorbeeldig geduld ettelijke vellen te bedekken met Roxtons karakteristieke handteekening. De eerste uren was het een wanhopig werk, maar tegen den middag begon ik plotseling eenige gelijkenis te ontdekken en toen eindelijk Roxton zijn chèqueboekje te voorschijn bracht, teekende ik zonder aarzelen voor een bedrag van ruim vier duizend pond.

„Ik zal in 't vervolg dit boekje zorgvuldig buiten je bereik dienen te houden,” zei mijn vriend, terwijl hij mijn werk met een critisch oog bekeek en daarna behoedzaam de chèque uitscheurde. „'t Wordt nu zoo langzamerhand tijd, je in het wespennest te gaan steken. Reggie, maar vóór je vertrekt, wil ik je nog even mijn positie duidelijk maken.

Ik sta hier bekend als een eenigszins oudachtig, absoluut ongevaarlijk rentenier, wiens grootste ambitie is, voor een modern mensch te worden aanzien. Voorts ben ik groote vrienden met Mr. Melcorn, den manager van de Bank; ik heb zelfs eens met hem in Londen gedineerd. En nu mag je je wel haasten, als je nog eenig resultaat wilt zien, van den riem papier, dien je vandaag beschreven hebt. Ze zijn daar altijd bijzonder vlijtig met sluiten, want als ze hun trein naar de stad missen, kunnen ze een uur of drie wachten.”

Ik vertrok, maar keerde onmiddellijk op mijn schreden terug. „Wacht 's even Jack,” zei ik, „ik geloof, dat ik je trucje zie en ik laat me hangen, als ik het doe. Je deposito is natuurlijk niet toereikend voor zoo'n hoog bedrag en je weet, dat ik...”

„Maak je op dat punt maar geen zorgen, beste jongen. Mijn deposito is beter dan jouw chèque. Verlaat je in elk geval, wat er ook gebeurt, op mij en handel verder naar eigen initiatief.” Hij scheen niet geneigd mij nader in te lichten en ik begaf mij dus ten tweeden male op weg. Ik had geen flauw idee van zijn plannen en begreep niet, hoe een onzichtbaar vervalschte chèque hem daarbij van dienst zou kunnen zijn; maar een zekere geheimzinnigheid was hem nu eenmaal tot een tweede natuur geworden, zoodat dit mij niet al te zeer verontrustte.

Dit neemt niet weg, dat ik met een vreemd wee gevoel in mijn maag het gebouw binnentapte. Het vereischt een groo-tere mate van onbeschaamdheid om op klaarlichten dag een valsche chèque te presenteren, dan om in het holst van den nacht in eens anders huis rond te waren.

Ik vlei mij evenwel, dat noch de hautaine blik, dien ik den buigenden portier toewierp, noch het nonchalant gebaar, waarmee ik een bleeken klerk mijn chèque overhandigde iets van mijn waren gemoeds-toestand liet blijken. De bleeke klerk zag eerst met een sceel oog naar de klok in de vage hoop, dat hij mij niet meer zou hoeven te helpen, nam toen de chèque in ontvangst en trok torenhoog zijn wenkbrauwen op. „Een oogenblik,” bromde hij en verdween in een aangrenzend vertrek, nieuwsgierig nageoogd door zijn medeslaven, die geheimzinnig onder elkaar begonnen te fluisteren.

Even later kwam hij terug met een vuilen grijs op zijn gezicht. „Wilt u maar even binnengaan, de eerste deur links. Bedragen boven de duizend pond worden door den manager zelf uitbetaald.”

Met een schouderophalen voldeed ik aan zijn verzoek. Achter de deur klonk een opgewonden stemmengegons. De zaak begon nu een onaangenaam karakter aan te nemen. Ik klopte en trad binnen. Het was de vreemdste sensatie van mijn leven. Alle klerken schenen het privé-kantoor van Mr. Melcorn te zijn binnengezwerm en hielden hun brandende oogen op mij gevestigd. Nauwelijks had ik een voet over den drempel of eenige dozijnen handen grepen mij vast, ik was in het midden van een warrelenden menschenklomp, vond mij eenige oogenblikken later in een leeren fauteuil gedrongen en met eindeloze hoeveelheden koord daarin

vastgesjord. Hijgend trad de bende achteruit, streek de haren glad, trok de dasjes recht en zag met welbehagen op mij neer. Elk van die schaapachtige slungels was er voor zichzelf heilig van overtuigd alléén het karweitje te hebben opgeknapt.

Mr. Melcorn, een kort dik ventje, met zwarte kraaloojes straalde van zenuwachtige vreugde. Zonder eenige aandacht te schenken aan mijn protest, greep hij de telefoon. Uit het nu volgend gesprek begreep ik, dat hij trachtte Roxton te spreken en zijn ergernis kende geen grenzen, toen bleek, dat deze juist vertrokken was. Ook het enthousiasme der klerken verminderde zienderoogen toen eenmaal de klok geslagen had, terwijl zij onder deze bijzondere omstandigheden niet van vertrekken dorsten te spreken.

Het hinderde mij geweldig, na al de moeite, die ik mij had gegeven, dat de bleeke bediende de vervalsching bij

op zijn gemak, „maar ik zal aanstonds het politiebureau opbellen.”

„Het politiebureau?” donderde Roxton. „Meneer, waar denkt u aan? Moeten een paar veldwachters uitmaken, hoe deze fielt aan mijn handteekening en chèqueboek komt? Dit is een geval voor Londen, voor Scotland Yard, meneer.” Tegelijk greep hij de telefoon van den haak. Mr. Melcorn, gediensig, bladerde vlijtig in de gids, zocht de nummers op. En ik lag lui in mijn fauteuil en kon mijn ooren niet gelooven.

Roxton sprak met Scotland Yard, met de centrale recherche, vroeg naar detective Baynes en behandelde dezen als frère et compagnon!

Zeker, Mr. Baynes zou gaarne zijn medewerking verleen, hij kwam zelf naar Birkwood, maar er ging eerst een trein over een half uur.

„U hebt 't gehoord, Mr. Melcorn?” vroeg Roxton. „Een der eerste detectives van Scotland Yard neemt de zaak ter hand. 't Spijt me enorm, dat ik niet kan blijven, maar zooals ik u al zei, ik moet noodzakelijk naar de stad.”

„O, dat is geen bezwaar, Mr. Roxton,” verzekerde de ander. „Ik blijf zelf zijn komst afwachten en aanstonds komt Pat Murphy, de waker, een kerel voor zes. Jullie kunnen wel gaan.”

Dit laatste tegen de wachtende klerken. Tegelijkertijd evenwel verkondigde de ratelende spoorbrug, dat de trein het station reeds verlaten had. Roxton, hun verslagenheid ziende, bood hun gul een plaatsje in zijn auto aan en eenige oogenblikken later was ik alleen met Mr. Melcorn en de tikkende klok. De manager liep zenuwachtig op en neer en was zichtbaar verheugd toen de nachtwaker kwam, met wien hij een gefluisterd gesprek begon.

Ik werd aardig stijf van het liggen in een gedwongen houding en wenschte vurig, dat Mr. Baynes mij daaruit kwam verlossen. Het duurde een ontzettende tijd, toen werd er gebeld. Mr. Baynes van Scotland Yard trad binnen met vluggen, energieke stap, een koffertje in zijn hand. Ik wist, dat het de detective niet zijn kon, want ik had den trein nog niet op de spoorbrug gehoord, maar ik zou anders waarlijk mijn vriend Roxton van eenige uren terug, niet herkend hebben. Hij sprak met een sterk Amerikaansch accent, was keurig gladgeschoren en had zijn bril afgelegd. Verder droeg hij een fonkelnieuw pak en was zeer breed in de schouders, iets wat hij, naar hij mij later vertelde, bereikte door een speciaal gewatteerd jasje.

„Mijn naam is Baynes. Dat is dus de onfortuinlijke gentleman? Maak hem maar eens los, maar voorzichtig, want hij kon er wel eens vandoor gaan.”

Dit laatste meende ik te moeten opvatten als een waarschuwing en terwijl de onhandige Pat Murphy nog knoeide aan een knoop in het touw, rukte ik mij los en vloog de kamer uit. Alle drie schoten toe en ik zag nog juist hoe Roxton en Mr. Melcorn tegen elkaar botsten en over den grond telden. Mijn bedachtzame vriend had de straatdeur wijd open gelaten en dus rende ik met

een vaart den weg op. Pat Murphy scheen evenwel een beter hardlooper dan gevangenbewaarder te zijn, want in een minimum van tijd voelde ik een harigen klauw in mijn hals en werd ik meegesleurd in een ijzeren greep. Toen we binnenkwamen lag de manager languit op den vloer met een breede roode streep aan zijn slaap, waaruit bloed sijperde. Roxton lag naast hem geknield en maakte zijn boord los. „Die val is leelijk aangekomen, waker,” zei hij, terwijl hij een paar boeien om mijn polsen knipte. „Kun je niet even naar een dokter loopen, dan blijf ik wel zoo lang wachten?”

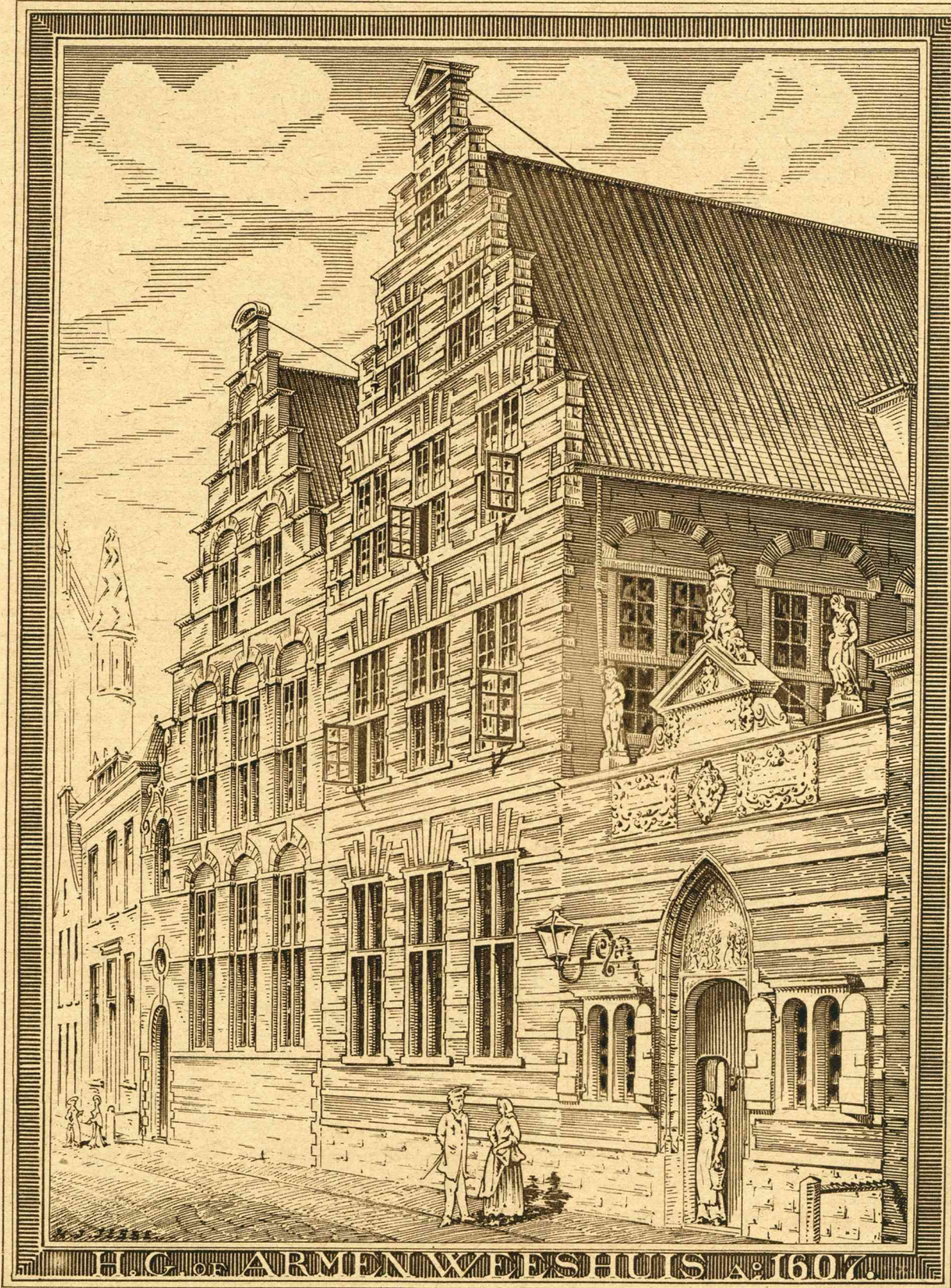
Murphy zag ontdaan naar het plasje bloed en bromde een toestemmend antwoord.

„Ziezoo Reggie, het veld is vrij; het is een kwartier naar het naaste huis, dat geeft ons een half uur den tijd.”

„Jack,” zei ik haperend, „je hebt hem toch niet...”

„Vermoord?” lachte hij, „neen, dat is mijn methode niet. Een kleine injectie tijdens den val...”

„Maar dat bloed?”

HET H. GEEST- OF ARME WEES- EN KINDERHUIS TE LEIDEN.

(Naar een penteekening van H. J. Jesse, architect te Oegstgeest).

Dit Huis bestaat uit een schilderachtig complex gebouwen aan de Hooglandsche Kerkgracht. Het poortgebouw van 1607 heeft een poortje met mooi relief: de op de weezen nederdalende Heilige Geest. Op den achtergrond ziet men de vermaarde Sint-Pancraskerk.

den eersten oogopslag bemerkte had. De kamer had uitzicht op den weg en terwijl ik somber naar buiten staarde, zag ik Roxton's roode auto aankomen en stilhouden. Daarna een heftig tikken aan het loket.

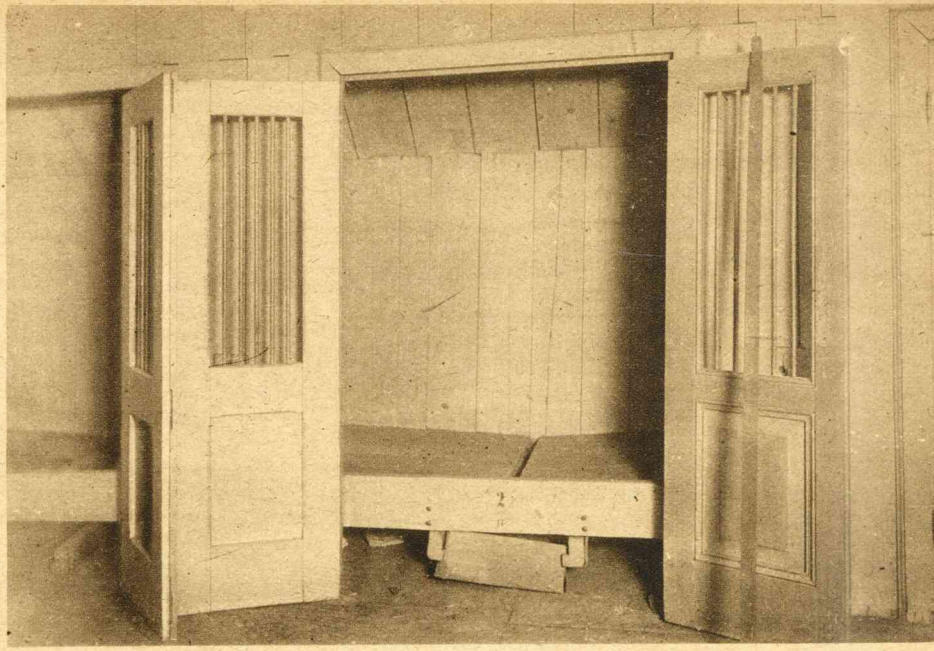
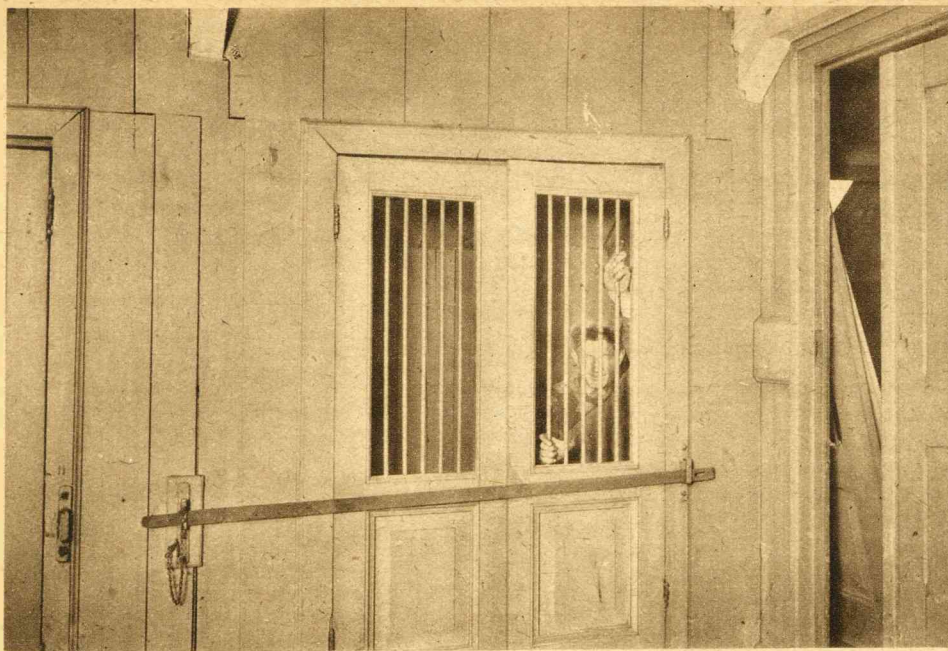
„Waarom heeft de portier de deur niet gesloten? Waar voor den donder zit Collins?” brulde Mr. Melcorn.

Collins bleek óók in de kamer aanwezig te zijn en verdween met schuldbewuste haast, doch keerde weer terug met de mededeeling, dat Mr. Roxton daar was en nog graag een chèque wilde verzilveren.

De manager haastte zich in het naastgelegen vertrek, ik hoorde hem met geagiteerde stem het verhaal doen van het gebeurde, daarna verschenen beiden op den drempel. „Daar zit de schurk,” zei Mr. Melcorn met een vetten vinger op mij wijzend.

Roxton zag mij nieuwsgierig aan. „H'm. 'n Bijzonder ongunstig uitzien type. U heeft toch zeker de justitie met het geval in kennis gesteld?”

„Eh... nee, nog niet,” antwoordde de manager, niet erg

HOE MEN VROEGER LASTIGE ZIELSZIEKEN OPBORG.

Bij de overplaatsing van de takken van den Rotterdamschen gemeente-dienst uit de oude huizen naar het nieuwe stadhuis, wordt o. a. ook het voormalige krankzinnigengesticht aan het Achterklooster ontruimd, dat vertimmerd geworden was tot een gebouw voor een der vele dienst-afdeelingen. Daarmee verdwijnt tevens een gedeelte, waar lastige zielszieken werden opgeborgen. Als misdadigers werden destijds de stakkers behandeld: ze werden opgesloten in een soort bedstede van enkele kubieke meters, donker, getralied en met totale verwaarloozing van zindelijkheid.

„Mr. Melcorn was zoo verstandig een fleschje rooden inkt op zijn schrijftafel te hebben. En laten we nu eens naar de kluisen gaan kijken. Die zullen in de agitatie nog wel niet afgesloten zijn.”

Ik ben een normaal mensch, zonder ziekelijke hebzucht, maar ik wil eerlijk bekennen, dat ik dáár duizelig werd en nagenoeg mijn hoofd verloor. De betooverende klank van het goud, dat Roxton uit de linnen zakjes in zijn koffertje stortte (omdat de zakjes „maar plaats innamen”), het gezicht van de bundels nieuwe, krakende banknoten en van de familieuweelen in de „safe”-deposit maakte mij dronken.

„Reggie, je bent een groote stommeling,” zei Roxton zonder zich om te keeren. „Hoe kan je nu banknoten nemen, net als een stuntelige derde rangsdief, die niet weet, dat de serienummers hem zullen verraden.” Het was waar. Ik had mij door het verlangen om in den meest gecondenseerden vorm de grootste waarde mee te nemen, laten verleiden. Op dit oogenblik hoorde ik een verwijderd geraas, zonder mij er evenwel goed rekenschap van te geven. Maar eenige minuten later drong het tot mij door, dat dit de spoorbrug geweest was.

J. Ed. STUMPF.

De Senaat der Amst. Universiteit benoemde den heer J. Ed. STUMPF, directeur van het Binnengasthuis aldaar, tot doctor honoris causa in de geneeskunde. — De N. V. Tandmiddelen-fabrieken „Atol” te Amsterdam bestonden op 1 Dec. l. l. 25 jaar. Hierboven het portret van den energiekeen dir., den heer POOL.

SIMON L. POOL.

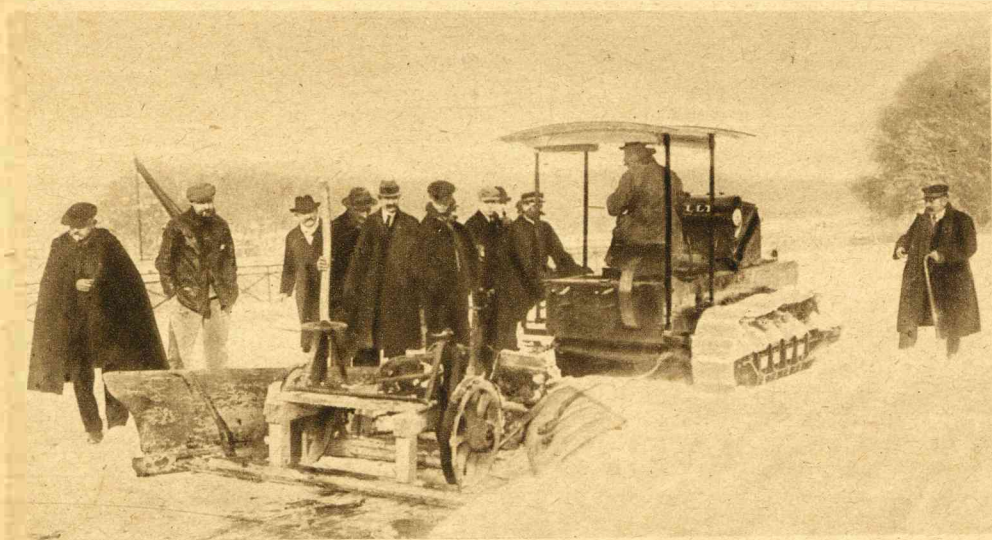
pen al met een onheilspellend gekras over het papier.

„Ik begrijp nog altijd niet Jack, hoe die onnoozele bankkierk zoo gauw de vervalsching bemerkte. Het was een leelijke slag voor mijn ijdelheid,”

„Je ijdelheid kan gerust wezen,” antwoordde hij, „want het jongmensch merkte niets aan de handteekening, die trouwens onberispelijk nagebootst was. Alleen is het mijn vaste gewoonte in de krul van de R het eerste cijfer van het bedrag te schrijven en omdat jij dat natuurlijk nagelaten had, kreeg de kerel argwaan.”

„Goddank,” zuchtte ik, „dan heb ik mijzelf niets te verwijten. Wat zit je daar toch zoo druk te schrijven?”

„Ik weet niet, of je het ochtendblad al gezien hebt, Reggie, maar er is in den afgelopen nacht een ongehoord brutale diefstal gepleegd in Gilberts Bank, waarbij ook mijn familieuweelen verdwenen zijn. Dit is een eisch tot schade-loosstelling.”

SNEEUW-RUIJEN TE PARIJS.

Op deze foto ziet men hoe te Parijs een tank wordt gebruikt voor de sneeuw-opruiming.

„Jack!” riep ik, „dat was de trein uit Londen. Die vent Baynes of Haynes kan elke minuut hier zijn!”

Roxton zag mij meewarig aan.

„Arme kerel!” zei hij spottend, „de vreugde heeft hem van zijn zinnen beroofd! Ik dacht dat jij tenminste wel gezien zou hebben, dat ik tijdens het heele gesprek met Scotland Yard den telefoonhaak stijf naar beneden gedruwd hield.”

* * *

Toen ik den volgenden ochtend beneden kwam, vloog Roxton's

BELANGRIJKE AANKONDIGING.

In ons volgend nummer zullen wij een aanvang maken met de publicatie van een zeer

BOEIENDEN en ACTUEELEN

roman van de bekende Nederlandsche schrijfster

THÉRÈSE HOVEN.

getiteld: „DE NOTJES”.

Dit verhaal, dat speelt in de kringen der kantoorladies van de N. O. T., is door deze alomtgewaardeerde roman-ciëre speciaal voor „Panorama” geschreven, en zal door ons op fraaie en royale wijze worden geïllustreerd. Zonder overdrijving durven wij zeggen, dat deze roman alle tot nog toe in de geïllustreerde bladen verschenen vervolgh verhalen verre zal overtreffen. Wij bevelen hem dan ook in de bijzondere belangstelling van onze lezeressen en lezers aan.

DE REDACTIE.

JO DE WIT De Branding

„met een nevel eindigden, dagen, die zich heel even maar, „schuchter, openden. Als Hellen opstond, was de mist „melkwit, ze onderscheidde niets dan dichtbij een boom, „die, verdonkerd, en als naar voren gedragen, tot in kleine „onderdeeltjes, zichtbaar was. Het licht ging doorbreken, „de mist begon blauwig te wazen, tusschen de spijlen van

„het balkon hing een spinnweb als een ragfijn kleinnood „met diamantjes van waterdruppels bezet... de beginnende „zon streek er heel voorzichtigjes overheen en fijntjes fon- „kelden de diamantjes op het kunstige web.”

Ik citeer hier nu maar enkele regels die toevallig mijn oog treffen.

De geschiedenis van het schilderesje Hellen, wier artistieke geest eigenlijk te zwak is om ooit groote kunst voort te brengen, is voor mij niet zoo tragisch als de schrijfster 't ons wel wil doen voorkomen. Er kan hevige tragiek zijn in leed dat gedragen wordt met de tanden op elkaar en 'n glimlachenden mond: maar waar veel geklaagd wordt over eigen leed, waar ons 'n gestadige smart van zuchten en tranen getoond wordt, daar kunnen we wel medelijden hebben, doch voelen we ons niet eerbiedig worden.

Onwillekeurig, ofschoon ik niets van vergelijken houd — rees naast 't beeld van Hellen 't blonde hoofdje van Elisabeth Zernike's Sytske, ik hoorde een paar gultige woorden vol snijdend sarcasme, en een kort oogenblik was ik weer zóó hevig begaan met haar die haar schamel deel vasthield in de dapper toegeknepen kleine handen, dat het mijn sympathie voor Hellen overschaduwde.

Maar toch — Hellen's verdriet is echt, waar verdriet. Ach, wat moeten wij menschen toch doordrenkt zijn van 't verlangen naar liefde om telkens weer opnieuw zóó begaan te zijn met 'n ongelukkige liefde! Wat is eigenlijk een ongelukkige liefde? een onbeantwoorde? Waarom kan 't groeien van de liefde in ons, onze harten niet blijvend verheugen, maar moeten wij altijd de rust verkrijgen en de vreugde door 't weten van een liefde die ten bate van ons gevoed wordt?

Jo de Wit doet geen moeite, Hellen als een groot artiste

te laten poseeren. En dat Hellen geen geweldige kunstenaar is die ons tenslotte verblindt door feillooze schilderijen, maakt haar passieve houding voor ons aannemelijk. Het waarachtig kunstenaar-zijn drukt eerder 't liefdeleed dan dat 't liefdeleed den kunstenaar drukt.

Dat zien we aan Ernst de Wale, den Meester, aan wien Hellen haar ziel en zaligheid in groote offervaardigheid geeft. Hier is de ras-echte kunstenaar geteekend, die terwille van zijn gróóste liefde — d. i. de kunst — alles uit zijn leven snijdt wat daaraan kwaad kan doen. Natuurlijk is Hellen, meer doorsnee-stervelinge dan artiste en... *bovenal vrouw* — 't slachtoffer. Jammer? Och ja, in zekeren zin. Maar niet één mensch kan het in zijn leven stellen buiten een grootsche, een wondende emotie, en zoo lijkt me het strand waarop Hellen's bootje schipbreuk lijdt een voorportaal van de zaal der levensfeesten. Of we haar nog eens zullen ontmoeten? Ik hoop het om meer dan een reden. Ze is zoo lief voor het jongetje Wouter dat een tijdje aan haar zorg wordt toevertrouwd, dat ik haar dolgraag eens met haar eigen kindje op schoot zou willen zien. Maar ook — ik heb een geheime hoop dat ze bij een weerzien niet zoo „zweverig” zou zijn. In dit boek vergt ze weleens veel van ons geduld; haar stemmingen rijzen en dalen om de seconde en ze verlangt van ons dat we altijd maar begrijpen zullen hoe ze ineens opstijgt naar zilverige hoogten en dan even plotseling weer in donkere afgronden ploft. Voor den lezer wien de schoonheid van de literaire beschrijving ontgaat, voorwaar geen pretje!

Een boek van hartstocht, maar van teederheid bovenal. Een boek van zwakte ook, maar van zwakte die, hoewel lang niet altijd ontroerend, begrijpelijk en daarom vergeeflijk is.

JULIA FRANK

AVONTUREN IN DE NIEUWE WERELD

Een Kwajongen in Amerika

II

Herinneringen en Indrukken van ERWIN ROSEN

En oogenblik slechts had ik dat diep-ernstige jonge gezicht gezien, maar het leed en de haat in deze donkere oogen maakten een diepen indruk op mij. De gedachte schoot mij door 't hoofd, wat ik wel gevoeld zou hebben, als wij overwonnen waren! Wat was Amerika eigenlijk voor mij? Voor mij, een vreemde, die zijn leven in spel ter markt gedragen had? Toch wist ik, dat ik bitter ongelukkig geweest zou zijn als de sterre-vlag in 't stof gelegen had! Uit zucht tot avontuur was het spelletje in dollen overmoed gespeeld, maar toch had het diepere gevoelens wakker geroepen. Sedert de dagen van Santiago is de vlag der Vereenigde Staten veel meer voor mij geworden dan alle andere vlaggen der wereld, de Deutsche natuurlijk niet meegerekend. Er zijn spelletjes die men niet vergeet.

Uit een zonderling gevoel van medelijden, en toch brandend van nieuwsgierigheid, keek ik om. Het struikgewas ter weerszijden werd minder dicht; tusschen de takken en het lange gras schemerden gestalten, — blonken tenten en lichte uniformen. Wij marcheerden nu tusschen de Spaansche troepen en toen we stil stonden om de lijn te probeeren, drongen de soldaten in groepjes om ons heen.

Ze zagen er allen bleek en vermagerd uit. De dunne uniformen waren gescheurd. De meeste mannen hadden geen gewone schoenen aan, maar zeildoeken, pantoffels met zolen van touw. Ze droegen geen wapens. Hun geweren waren niet netjes aan rotten gezet, maar lagen tezamen op een grooten hoop; evenzoo de bajonetten. De tenten waren erbarmelijk; stukken zeildoek, aan een boom of aan kreupelhout vastgebonden en bij wijze van dak schuin naar den grond toe gespannen. Veel Spanjaarden lagen onverschillig neer, sigaretten rookend. Sommigen, druk gesticuleerend, rede-neerden met elkaar. Wij vingden dikwijls een donkeren blik op, maar over 't algemeen scheen de stemming toch niet tegen ons te zijn, want herhaaldelijk werden we toegewuifd.

Weer probeerden we de lijn. Een Spaansch onderofficier — hij had tenminste slechts één gouden bies op zijn mouw — trad op mij toe en nam een patroon uit mijn gordel; ik kreeg er vijf Mauser-patronen voor in de plaats. „Pour souvenir!” zei hij in gebroken Fransch.

Het duurde niet lang of anderen volgden zijn voorbeeld en weldra ontstond er een levendige patronen-handel.

En honger dat de menschen hadden! We wisten dit trouwens al en hadden onze ransels en tassen aan het blokhuistation met stukken spek en beschuiten volgestopt; die artikelen waren er toch in overvloed.

De arme half-verhongerde stakkers waren als bezeten, alleen reeds bij 't zien van een harde scheepsbeschuit, en zoo kwam het dat de ons door Uncle Sam verstrekte rantsoenen, die ons in Santiago tot tolk en als drinkgeld hadden moeten dienen, verdwenen in de magen der Spaansche soldaten aan den weg. Zoo gauw wij de etenswaren uit onze tassen gehaald hadden, werden ze ons door de Spanjaarden uit de handen gerukt; tot dank drongen ze ons dan sigaretten en kleine flesschen met rum op. De hardste scheepsbeschuit werd door hen als een lekkernij verorberd.

Regiment op regiment kwamen wij voorbij. Nu bogen zich naar links en rechts paden en eindelijk zagen wij door de boomen de eerste huizen schemeren van Santiago de Cuba, witte, gele en blauwe.

Dan werden de boomen al spaarzamer en spaarzamer en de weg, die zich hier beduidend verbreedde, voerde ons tusschen houten hutten, waarin de armsten van Santiago woonden. Hier en daar stonden troepjes mannen en vrouwen invuile, gescheurde kleeren; ze gingen ons schuw uit den weg. De naakt-rondloo-

pende kinderen hadden het ook niet op ons begrepen; huilend vlogen ze de hutten in toen wij naderden.

De oude telegraaf-lijn liep lijnrecht langs den weg naar een smal straatje waarin steenen huisjes stonden. Luid klonken onze voetstappen op de hobbelige keien. De huisjes hadden platte daken en waren met helle kleuren geschilderd. Maar ondanks de lichte verf zag men duidelijk hun hooger en ouderdom, voornamelijk aan de diep-uitgesleten stoep treden.

Het straatje lag doodstil en verlaten. Het leven dat hier huisde verborg zich achter de zware, met bronzen leeuwen versierde deuren en de getraliede vensters. Verblindend schenen de zonnestralen op de lichtkleurige muren; breed en donker wierpen de huisjes hun schaduw op het plaveisel. Een dompige lucht, die uit de woningen scheen te komen, omzweefde ons.

Onwillekeurig deed de stilte ons zachter loopen. Het was alsof alles daar sliep. Bovendien maakte de groote afwisseling van licht en donker een vreemdsoortigen indruk op ons. De vroolijkheid die de stralende zon op de muren tooverde werd overstemd door de vele schaduwen, die in allerlei vormen over het straatje heentrokken en een somber violet-zwart langs deuren en vensters deed kruipen.

Nergens een mensch te zien... geen beweging achter de tralie-vensters... Het eenige levende in dat straatje waren de grassprietjes, die welig tusschen de keien opschoten.

Maar plotseling zagen we zij-sstraatjes en in die zij-sstraatjes weer hetzelfde soort huisjes: gele, blauwe en witte, alle oud en verweerd. En daarachter rees, heel in de verte, fijn en sierlijk, de toren der kathedraal.

DE INTERNATIONALE ARBEIDERSCONFERENTIE TE WASHINGTON.

De deelnemers aan de internationale arbeidersconferentie poseeren voor onzen fotograaf. Met een (X) is Wilson, de secretaris van het amerikaansche ministerie van arbeid.

Op een hoek, dicht bij een bron, in welker steenen rand de waterdrippels van vele jaren groote gaten uitgesleten hadden, stond een Amerikaansch cavalerist, de karabijn in den arm. Hij beduidde ons verder te loopen, naar het breedere gedeelte van het straatje.

En ineens kwamen we van de stilte in 't rumoer. De kleine huisjes zagen er weliswaar ook hier droome-ri- en oud uit en deuren en vensters waren zelfs voorzien van houten luiken met ijzeren stangen, maar hun bewoners hadden zich op straat begeven en stonden daar in dichte groepen tegenover een saffraan-geel geschilderd huis. Ze droegen puntige stroo-hoeden en dunne gescheurde broeken en jassen in allerlei kleuren. Er waren ook vrouwen bij, vrouwen met verwarde haren en korte rokken, waaruit de bruine beenen te voorschijn kwamen. Naakte kinderen hurkten op den grond.

Allen praatten en riepen door elkaar. Maar één gemeenschappelijke kreet klonk boven alles uit: de kreet om brood. Er heerschte hongersnood onder de arme bevolking van Santiago. Doch Spaansche gendarme drong de stakkerds terug.

Voor het gele huis stampten en hinnikten vele paarden, door Amerikaansche soldaten bij den teugel gehouden. Officiëren liepen in en uit.

Wij waren bij het hoofdkwartier van den overwinnaar.

IN HET TELEGRAAFKANTOOR.

Als mijn leeraar in het Fransch aan het Beiersche gymnasium van Burghausen had geweten dat ik, weggejaagd kwajongen, den goeden man thans inwendig zegende voor zijn uitstekende lessen — dan zou „Monsieur” zich toch zeker erg verwonderd hebben!

Maar dat ik het op het telegraafkantoor te Santiago deed, is een feit, want dank zij mijn bescheiden beetje kennis van die taal, kon ik mij nu verstaanbaar maken.

Wij waren dus op het telegraafkantoor in Santiago. De majoor stond daar wijdsbeens, kauwde op zijn snor en deed zijn best beleefd te zijn. Tegenover hem danste een klein mannetje van den eenen gelakschoenden voet op den anderen. Deze lakschoenen waren het eenige mooie aan hem — ofschoon zijn sneeuw wit linnen won het misschien nog. Dit kleine ventje was de telegraaf-directeur.

„Voor het geweld moet ik wijken!” zei hij, zijn welverzorgde beringde handen als bezwerend naar den majoor uitstrekkend. (Hij sprak Fransch — vandaar mijn zegening).

„Het gaat hier niet om geweld, meneer!” antwoordde de majoor in afschuwelijk — maar heel begrijpelijk Fransch, „doch om de gewone gevolgen die de overgave van een stad met zich brengt. De telegraafdienst wordt voor militaire doeleinden voorloopig door ons overgenomen. Waar zijn uw beambten, meneer?”

De mooie handen gebaarden wild.

„Ze ontweken 't geweld!”

„Dan zult u zelf wel zoo vriendelijk willen zijn, meneer, mij op de hoogte van de verschillende verbindingen te brengen!”

„Ik... ik heb schriftelijk...” stotterde het mannetje, en hij wees op de toestellen-tafel. Aan ieder apparaat had hij een briefje gehangen waarop de verbinding en het seinteken vermeld stond.

Hastings bekeek minachtend de instrumenten, die vergeleken bij onze moderne lichte Morseinstrumenten

ten bepaald minderwaardig leken, en begon te tikken. Het blokhuistation S. O. 3. reageerde onmiddellijk.

„Het is goed!” zeide majoor. „Ik stel u ervoor verantwoordelijk, meneer, dat alle apparaten in orde zijn. De instrumenten van den Jamaica-kabel worden van nu af aan door mijn mannetjes onderzocht...”

„Maar ik stel me niet verantwoordelijk!” riep de zenuwachtige telegraaf-directeur.

„Dat meent u niet,” zei de majoor vriendelijk, „intendeel! En u wilt wel zoo beleefd zijn vanavond om negen uur aan 't hoofdkwartier te komen, nietwaar? We kunnen dan vaststellen onder welke voorwaarden de verzending van telegrammen in 't Spaansch, overgenomen wordt. Ik maak u er reeds nu op attent, meneer, dat we u en uw beambten voor den dienst noodig zullen hebben!”

„Ik onderwerp me aan 't gezag!” prevelde het sidderende mannetje.

„Très bien!” zei de majoor. „Dan tot vanavond! Om negen uur in 't hoofdkwartier!”

Rood van kwaadheid

trippelde de telegraafdirecteur naar de deur.

„Wat een idioot!” barstte de majoor uit. „Ziezoo, jongens, nu ga ik naar 't hoofdkwartier; met die apparaten in de kabelkamer hebben jullie voorloopig niets te maken. Jullie verzenden vanavond geen andere telegrammen dan die aan S O 3; ik zal ze door een ordonnans laten brengen. Nu, makeh jullie 't je hier maar makkelijk, want de dag van morgen zal drukte genoeg geven en dus moeten we zorgen frisch te zijn! Stad-verlof wordt er vandaag nog niet gegeven. Jullie mogen netjes hier blijven. Maar ik zal 't noodige laten brengen!”

De majoor had amper de deur achter zich gesloten, of wij sprongen al uit den band. We smeten karabijnen, revolvers, ransels en veldflesschen in een hoek, lachten, schreeuwden, maakten lawaai. Nu hadden we dan toch ook eindelijk een echt dak boven ons hoofd en waren in een echte kamer! We zagen een tafel en hadden stoelen om op te zitten!

„Voor mijn part regent het nu Niagara-watervallen!” schreeuwde sergeant Souder, en liet zich met zijn volle zwaarte op een stoel vallen. „Hee, is dit nu een stoel? ziet een stoel er werkelijk zóó uit? Dan zit ik dus heusch op een echten, fatsoenlijken stoel! Ooo!” Hij strekte zijn beenen zoover mogelijk naar voren...

En nu gingen we aan 't fantaseeren en riepen elkaar toe wat we wel allemaal in de eerste vier en twintig uur eten wilden. We bedachten de heerlijkste lekkernijen. Maar 't lawaai-maken verveelde ons al gauw en als goede soldaten gingen we nu onze omgeving verkennen. De lange telegraaf-tafels en de instrumenten verwaardigden we met geen blik: dat kwam later wel aan de orde.

Plotseling trad uit een zijkamer een kabel-telegrafist en begon ons te vertellen dat hij de Spaansche

kabelinrichtingen nooit had kunnen bewonderen, o nee! Maar we legden hem het zwijgen op

„Morgen! morgen, mijn zoon!” bromde de oude Hastings, „morgen zullen we je gezegenden kabel besnuffelen, hoor! Maar vandaag niet! Vandaag moeten we zien uit te vinden waar we ons wasschen kunnen en waar we iets te eten kunnen krijgen! Oh Lord! het is eenvoudig niet op te noemen hoeveel dingen ik noodig heb! Zeg jongens, dit hier lijkt wel een kerk.”

Het was geen slechte vergelijking. In de reusachtige halfdonkere ruimte van de zaal vielen door de hooge, zwaar-getraliede gekleurde ruiten gedempte lichtstralen.

De vloer was van tegels. Hoog boven onze hoofden zagen wij in vele spitse bogen het witte gewelf. Even oud en droomerig als de straatjes daarbuiten, was dit huis. Oer-oud scheen alles: het kunstige smeedwerk dat ons van de loket-ruimte afsloot, het beschilderde crucifix in den hoek, de zonderlinge ijzeren inktpotten op de tafels, het koper-smeedwerk der lampen, die op altaar-lampen leken. Zelfs de vele aan de muren hangende verordeningen schenen met haar sierlijk schrift vol krullen uit een anderen tijd te stammen.

Aan den eenen zijwand der zaal waren vier deuren. Souder trok de eerste open en riep: „Hierheen, jongens! Daar staat een waschtabel en daar ligt zeep en zoo waar als ik leef — hier hangen handdoeken! Hoera! Kunnen jullie je eigenlijk nog voorstellen hoe handdoeken er uit zien?”

Juichend vlogen wij op al het heerlijks aan.

In de kamer die wij daarna betraden was een soort wandkast, in welker vakken drie groote pakken lagen. Met één ruk scheurde Hastings het dunne papier eraf; zijn oogen werden grooter.

„En leid ons niet in verzoeking!” zei hij. „Kinderen, het is wel treurig, maar ik moet jullie eraan herinneren, dat die boel in geen geval voor ons is — wien het dan ook behoort! Handen weg!”

Maar wij hadden hem de pakken al afgenomen en voerden een wilden krijgsdans uit. Want er was iets ongelooflijks gebeurd: we hadden ondergoed gevonden schoon ondergoed! En niet van de minste soort, neen, er waren zelfs zijden onderkleeren bij! Hemden, broeken, boorden, kousen... en ook fijn linnengoed... De een of andere Spaansche beambte, die wel een fijn en verwend heertje moest zijn, had blijkbaar zijn waschgoed aan het kantoor laten bezorgen. Maar neen, niet één, meerdere hadden zoo gedaan, want de kleedingstukken waren van verschillende grootten.

„Die past me uitstekend!” grinnikte Souder, zich een pantalon voorhoudend.

„Alle duivels — laat liggen!” riep Hastings. „’t Is alles privaat eigendom.”

„Schreeuw niet zoo,” antwoordde Souder gemoedelijk. „Ik weet wel dat je de oudste in rang bent! Maar zeg eens, vriend, mag ik dan in dezen bloedigen oorlog niet eens een schoon hemd en een schoonen broek buit maken?”

„We kunnen toch ondergoed kóópen!” bromde Hastings.

„Heel juist. . . . voorloopig koop ik dan maar dit.”

„En als de majoor”

„Laat me met rust!” schreeuwde Souder. „Als de majoor er zoo smerig uitzag als ik, dan zou hij dit fijne ondergoed met dezelfde gemoedsrust stelen, als ik dat nu denk te doen. . . . Pardon, de majoor zou het natuurlijk *requireeren*. Maar wat drommel, we zijn toch geen kleine kinderen!”

Sergeant Hastings hield een hemd in de hand en keek er met liefdevolle blikken naar.

„Ik heb een idee!” zei hij eindelijk. Hij ging naar de tafel, nam een telegram-formulier en schreef erop: „Het ontbrekende ondergoed heb ik mij om gezondheidsredenen voor mij en mijn kameraden toegeëigend. De eigenaar kan zich tot mij om betaling wenden. Hastings, signaal-sergeant.”

Nadat ieder van ons nu datgene uit den stapel gezocht had wat hij ’t beste gebruiken kon, legde Hastings zijn merkwaardige mededeeling in de kast en sloot deze dan zorgvuldig af.

„Dat zaakje is gezond!” meesmulde de oude sergeant. „Zonder ’t stukje papier was het plündering — met ’t stukje papier is ’t eenvoudig *requireeren*.”

„Misschien valt er nog wel meer te *requireeren*!” lachte ik.

Achter de derde deur stond een akten-kast met allerlei formulieren; achter de vierde was een groote ruimte, die slechts licht ontving door het raam boven de kantoordeur. Hier was alles leeg en kaal; slechts tegen de wanden stonden balen papier. Door een open deur zag men een kamertje waarin allerlei rommel lag; in den hoek stond een haard. Door een groote opening hoog in den muur stroomde het helle daglicht. Een uitgesleten stoepje voerde naar een kleinen tuin — een verborgen, wonderlijk-stil plekje, met veel groen waartusschen roode en blauwe bloemen bloeiden. Een droomerig ruischen klonk ritselend door de stilte; dat kwam van de bron die in ’t midden stond; uit een grooten leeuwenkop, zonderling-hoekig gevormd, spoot een dunne waterstraal in het marmeren bassin. Geweldig groot leek deze bron in het roode licht van de ondergaande zon. Slank en wit staken de Moorsche zuilen die het vooruitspringende dak droegen af tegen het donkere groen. Achter de tuinmuren rezen ter linker- en rechterzijde vlakke dakenrijen en recht-

tegenover ons verhief zich een grijze huizen-wand met kruislings-getraliede vensters.

„Het gaat niet,” mompelde Souder hoofdschuddend en keek naar die vensters, „nee — het gaat niet!”

„Wat gaat niet?” vroeg ik.

„Wel — een lekker bad te nemen in die bron daar! Maar de „ladies” zouden ’t kwalijk kunnen nemen. . . .”

Ik keek naar de bron en ook in mijn ziel kwam het groote verlangen naar een frisch bad. Maar terwijl ik nog keek, werd een der tralie-vensters geopend en een vrouwe-gelaat boog zich nieuwsgierig naar voren, verdween echter onmiddellijk toen ik haar vroolijk toewuifde. Nee, het ging werkelijk niet! Maar plotseling viel het me in dat ik in een hoek van de keuken een soort waschtobbe gezien had. Ik haalde het ding, zette het in de bron en tilde hem, geholpen door Souder, gevuld er weer uit.

„Halleluja!” riep de oude Hastings. „Als jullie nu maar niet denken dat deze bad-inrichting alleen voor jullie is! Voorwaarts-marsch! in de kamer met de tobbe!”

En nu begon in de kamer naast het kantoor een verschrikkelijk gewasch en geplas, waarbij wij natuurlijk het noodige spektakel maakten. In een oogwenk hadden we ons uitgekled en betwistten elkaar het recht op de tobbe en de waschkom, die we ook nog gevonden hadden; want ieder wilde zoo gauw mogelijk in ’t water en zich zoo goed mogelijk baden. De kabeltelegrafist, die niet een van de vlugsten was en zich niets met uitkleeden gehaast had, moest op algemeen verlangen zijn broek weer aantrekken en in de waschkom schoon water halen. De tobbe werd door ons wel een keer of zes naar de keukendeur gedragen en daar eenvoudig omgekeerd; het water zou zijn weg in den tuin wel vinden. Binnen vijf minuten waren keuken en kamer een klein meer. Maar wij baadden... het water stootte om onze ooren. Er werd gevochten om het eenige stukje zeep, er werd gedanst en gefloten en geschreeuwd en gezwolgen in nat en zeepschuim. Een toeschouwer zou ons rijp voor ’t gekkenhuis hebben gehouden.

Plotseling knarste een deur en een kraaiende stem riep: „Caballeros!”

„Stil,” waarschuwde Hastings, „daar is iemand!”

„Senores!”

„O, het is maar een „Cubano,” lachte Souder en schreeuwde: „Loop naar de maan! dit kantoor is gesloten!”

„Niks maan!” blaatte de stem in gebroken Engelsch „Mij gestuurd door Senor Capitan met een brief, Senores!”

Nu schoof een gestalte door de deuropening en een kleine Cubaan stond voor ons; listig fonkelden zijn vosse-oogen in het magere bruine gezicht.

„Ik Antonio!” verklaarde het mannetje, „mij generaal-agent zijn voor de caballeros telegraphistas!”

„Wat?” schreeuwde Hastings.

De Cubaan grinnikte en gaf hemeen een brief. Mopperend wreef de spiernaakte sergeant het schuim uit zijn oogen en las hardop:

„Sergeant Hastings!” begon de brief. „Brenger dezes heet Antonio en is een spitsboef, maar hij kent een beetje Engelsch en zal u alles bezorgen wat u nodig heeft. Ingesloten twintig dollars. Kijk Antonio goed op zijn vingers! Stevens.”

Antonio mocht een spitsboef zijn — voor ons was hij een juweel. Hij had een zak meegebracht, dien hij naar de keuken sleepte en daar ledigde. Er kwam van alles uit: potten en pannen, suiker, zout, meel. . . .

„Mij heerlijk koken!” zei Antonio trotsch tot mij, die nieuwsgierig toe stond te kijken, „mij kan alles!”

„Bueno!” knikte ik. Toen dacht ik weer aan mijn toilet, stapte in een zijden onderbroek en wierp mij — o zaligheid! — een batisten overhemd over ’t hoofd. Ik voelde me zóó gelukkig, dat ik de heele wereld wel had willen omarmen — al deed ook ieder lid van mijn lichaam mij pijn. De eerste uiting van mijn geluk bestond hierin, dat ik Antonio een zilveren dollar gaf, dien hij met een diepe buiging en een „gracias, Señor” grijnzend aannam. Hoogstwaarschijnlijk hield hij mij voor gek.

(Wordt vervolgd).

LETTEREN. Henri van Booven: Kinderleven. Apeldoorn, Uitg.-Mij. „De Zonnebloem”. f 2.25; geb. f 3.50.

Louis Couperus: Xerxes of de hoogmoed. R'dam, Nijgh en Van Ditmar's Uitg.-Mij. f 5.—; geb. f 6.50.

De spyghel der salicheyt van elckerlyc. Hoe dat elckerlyc mensche wert ghedaecht Gode rekeninghe te doen. Met inleiding van R. J. Spitz. (Zonnebloem-boekjes 14). Apeldoorn, Uitg. Mij. „De Zonnebloem”.

Uren met Vinet. Een keur van stukken uit zijne werken, vertaald en van aantekeningen voorzien door Dr. A. W. Bronsveld, met een inleiding van Prof. Dr. P. D. Chantepie de la Saussaye (Boeken van Wijsheid en Schoonheid). Baarn, Hollandia-Drukk.

Charles de Coster: De legende en de heldhaftige, vroolijke en roemrijke daden van Uilenspiegel en Lamme Goedzak in Vlaanderenland en elders. Vertaald door Richard Delbecq' en René de Clercq. Geïllustreerd. A'dam, S. L. van Lcoy. f 4.25; geb. f 5.50.

Hans Martin: De Mensch ap. Een onwaarschijnlijk verhaal. R'dam, W. L. en J. Brusse's Uitg.-Mij. f 1.90; geb. f 2.50.

Ch. de Coster: Braf, de Profeet. Een verhaal van ontrouw en minne, en andere Brabantsche vertelsels. A'dam, J. M. Meulenhoff. gecart. f 1.45; geb. f 2.—.

WETENSCHAPPEN: Dr. M. Wilhelm Meyer: De Maan. Hoe het er op de maan uitziet en wat wij van haar weten. Met talrijke afbeeldingen; A'dam J. M. Meulenhoff. gecart. f 1.35; geb. f 1.90.

Johannes Jörgensen: Over Goethe. Uit het Deensch vertaald. Bussum, Uitg.-Mij. v.h. Paul Brand. f 2.25; geb. f 2.75.

H. J. v. Ginkel, L. T. V.: Telepathie. Met een voorwoord van Eugen de Rubini. Geïllustreerd. A'dam, Scheltens en Giltay.

PAEDAGOGIE. Fr. Paulhan: De leugen in het karakter. Uit het Fransch vertaald onder toezicht van, en met een inleiding voorzien door dr. H. van der Hoeven Jr. R'dam, W. L. en J. Brusse's Uitg.-Mij. f 4.90; geb. f 6.50.

RELIGIE: Carl C. Strecker: Christus en de menschen. Tien voordrachten. Bussum, Uitg.-Mij. v. h. Paul Brand. f 2.25; geb. f 2.75.

DE KONINGIN VAN SPANJE EN HAAR ZOON.

Een fraai portret van de koningin van Spanje en haar zoon Don Jaime, genomen op de binnenplaats van het Kensington-paleis gedurende haar verblijf in Engeland.

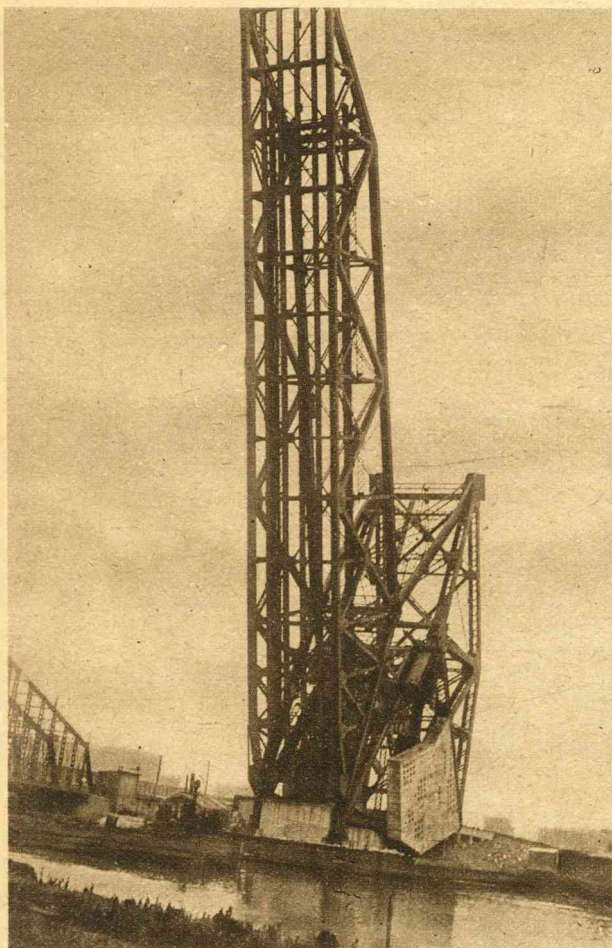
TACHTIG-JARIG BESTAAN VAN „ARTI“.

Het schildersgenootschap „Arti et Amicitiae“ te Amsterdam vierde dezer dagen zijn 80-jarig bestaan. Op onze foto ziet men de leden en genoodigden aan den feestmaaltijd bijeen.

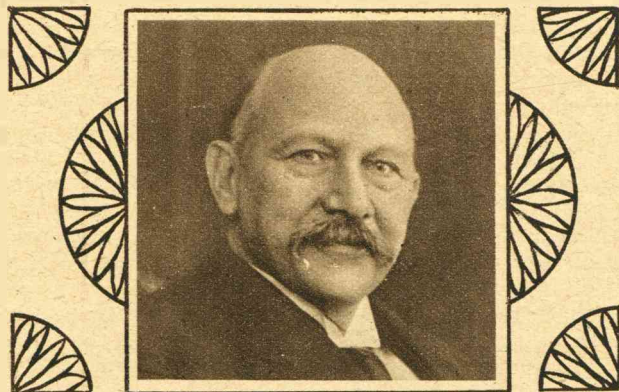
EEN NIEUWE GEVANGENWAGEN.

Te Amsterdam is een nieuw model gevangen-wagen ingevoerd, waarvan wij hierboven een afbeelding geven.

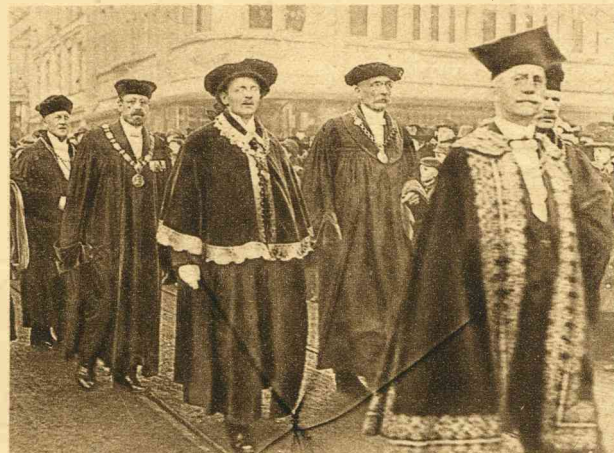
DE LANGSTE BRUG VAN DE WERELD.

Bovenstaande brug wordt deze maand te Chicago opengesteld voor het verkeer. Zij ligt over de breede Chicago-rivier.

PROF. DR. H. KAMERLINGH ONNES.

De Senaat der Technische Hoogeschool te Delft heeft prof. Kamerlingh Onnes, hoogleeraar te Leiden, benoemd tot eeredoctor.

500-JARIG BESTAAN DER UNIVERSITEIT VAN ROSTOCK.

De bekende universiteit te Rostock in Duitschland viert dezer dagen haar 500-jarig bestaan. Onze foto geeft de rectoren van verscheidene andere Duitse hoogeschoolen, die het feest bijwoonden.

PRINSES MARY VAN ENGELAND EN DE VROUWEN.

Vorige week heeft Prinses Mary, die in Engeland zeer populair bij de vrouwen is, vooral bij haar, die zich in den oorlog verdienstelijk maakten, een aantal meisjes, die in de krijgsjaren landbouwarbeid verrichtten, gedecoreerd. Op onze foto ziet men een dezer meisjes, die danseres van beroep is, voor de prinses optreden.

DE LEIDSCHER DIERENWEEK.

Van 6 tot 14 December wordt, zooals men weet, door de afd. Leiden en O. der Vereeniging tot bescherming van dieren eene dierenweek gehouden. Op onze foto ziet men het bestuur bij de opening der tentoonstelling, welke op het programma der dierenweek staat.

HET VERTREK VAN DEN PRINS VAN WALES UIT AMERIKA.

Dames uit hooge Amerikaansche kringen zingen den prins van Wales bij zijn vertrek een afscheidslied toe.